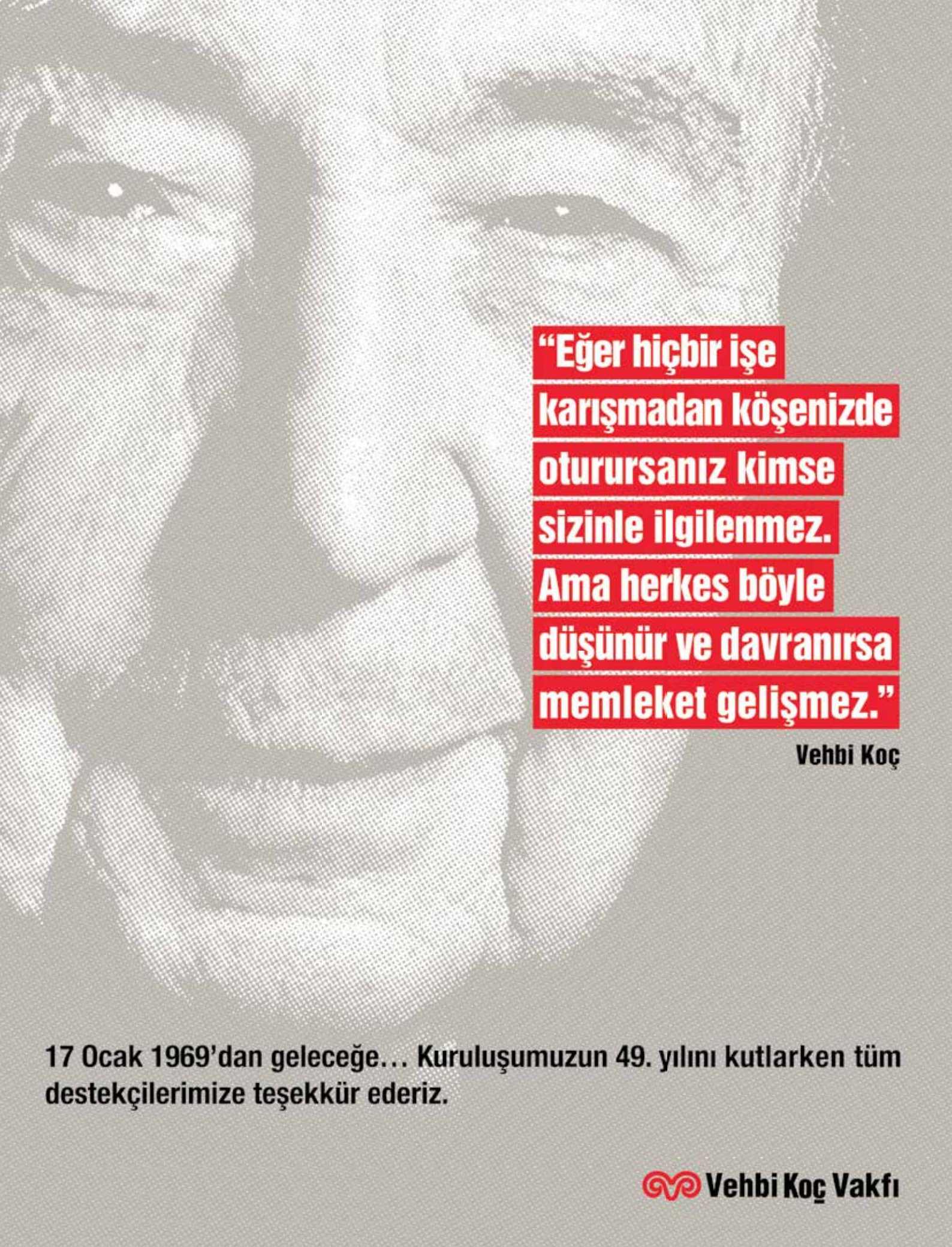

TECRÜBELERLE DOLU
BİR ÖMRÜN ARDINDAN

**“Eğer hiçbir işe
karışmadan köşenizde
oturursanız kimse
sizinle ilgilenmez.
Ama herkes böyle
düşünür ve davranırsa
memleket gelişmez.”**

Vehbi Koç

17 Ocak 1969'dan geleceğe... Kuruluşumuzun 49. yılını kutlarken tüm destekçilerimize teşekkür ederiz.

'Bizden Haberler'in değerli okurları,

91 yılı geride bırakan Koç Topluluğu'nun bugün ulaştığı nokta, ticari bir başarının ötesinde; ülkesine bağlılığın, insanına, değerlerine sahip çıkmanın ve çok çalışmanın örnek bir yansımasıdır. Köklerimize uzanan bu ilkeler ise bize, Topluluğumuzun kurucusu, değerli büyüğümüz merhum Vehbi Koç'un mirası. Hayatı boyunca attığı ileri görüşlü adımlarla bugün bizlere ilham ve başarıya azmi vermeye devam eden Vehbi Bey'in vefatının üzerinden 22 yıl geçti. Toplumsal meselelere karşı duyarlılığı, ilkeleri ve vizyonuyla ülkemizin ekonomik, kültürel ve sosyal yaşantısına büyük katkılar sağlayan değerli kurucumuzu saygı ve rahmetle

anıyoruz. Bu sayımızda, Vehbi Koç'un bugün hâlâ yol göstermeye devam eden sözlerini okurken, gerçek bir vatanseverin, ülkesinin gelişmesi için nasıl çaba gösterdiğine da tanıklık edeceksiniz.

Ülkemiz hassas bir dönemden geçiyor. Sınırlarımızda güvenlik ve istikrarın sağlanması amacıyla Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından başlatılan 'Zeytin Dalı Harekâtı'nın amacına ulaşması, bölgede huzurun sağlanması ve tüm askerlerimizin vatanlarına sağ salim dönmesi en büyük arzumuz.

Sınırlarımızda böylesine önemli bir gündemin olduğu günlerde Davos Zirvesi kapılarını açtı. Dünya Ekonomik Forumu tarafından, 'Bölünmüş Bir Dünyada Ortak Gelecek Yaratmak' temasıyla düzenlenen Davos Zirvesi'nde uluslararası güvenlik, çevre ve küresel ekonomi gibi önemli konular ele alındı. 4 gün süren zirve boyunca 400 civarında oturum gerçekleşirken demokrasiden Brexit'e, yapay zekâdan kadınların iş dünyasındaki varlığına, Bitcoin'den gıda güvenliğine kadar pek çok konu masaya yatırıldı. 48'si düzenlenen zirve şunu gösterdi ki, günümüzde dönüşüm yalnızca teknolojiye değil, ülkeler arası güç ilişkilerinde, global ekonomide ve toplumsal dinamiklerde de yaşanıyor. Bu nedenle adımlarımızı bu değişimleri doğru okuyarak atmak her zaman olduğu gibi bugün de başarı için bir ön koşul.

Topluluk olarak bizler de bu değişime ayak uydurmak ve hatta öncü olmak için var gücümüzle çalışıyoruz. İleri teknolojilere yatırım yaparken, ülkemizde dijital dönüşüme liderlik etmek, yeni, inovatif iş alanları geliştirmek için gayret gösteriyoruz. Bu kapsamda 2016 yılında hayata geçirdiğimiz Dijital Dönüşüm Programı bizler için büyük bir öneme sahip. Topluluk şirketlerimizin Endüstri 4.0, veri analitiği, müşteri verisi, CRM ve çoklu kanal stratejileri konularında yaptıkları çalışmalarla örnek başarılar ortaya koymaları, bu konudaki inancımızı daha da kuvvetlendiriyor. Şirketlerimizin, bu alandaki yenilikçi çalışmalarına yer vereceğimiz yazı dizisini Bizden Haberler'in bu sayısından itibaren her ay okuyabileceksiniz.

Saygılarımla,

Levent Çakıroğlu

İmtiyaz Sahibi

Koç Holding A.Ş. Adına
Levent ÇAKIROĞLU
(Sahibi)

Genel Yayın Yönetmeni

Oya ÜNLÜ KIZIL

Sorumlu Yönetmen

Şeniz AKAN

Yayın Koordinatörü

Tuğçe Kutlu SERİNTÜRK

Yayın Kurulu

Mustafa Kemal ÇOLAK
M. Dumrul SABUNCUOĞLU
Sibel CİNGİ
Nihal KÖZ
Aynur ŞENOL ALTUN

Yayınlar Direktörü

M.Dumrul SABUNCUOĞLU

Direktör

Nihal KÖZ

Aynur ŞENOL ALTUN

Editörler

Hülya VATANSEVER
Pelin REZAKİ
Biray Anıl BİRER
Yasemin BALABAN
Arzu ERDOĞAN
Ayşegül KURŞUN KAPTAN

Tasarım

Lom Creative
lom.com.tr

Fotoğraf Editörü

Serdar ÖNGEN

Overteam Bilgi Teknolojileri
İletişim ve Reklamcılık Ltd. Şti.
Şahkulu Mahallesi
İstiklal Caddesi Hıdivyal Palas
No: 231 Kat: 4 Oda: 65-70
Beyoğlu, İstanbul
Tel:0212 252 74 25
overteam.com

Baskı ve Cilt (Matbaa)

İRM Dijital Matbaa A.Ş.
Şerifali Mahallesi
Şehit Sokak No:49
Ümraniye / İSTANBUL
0216 4667498

Yayın Türü

Yaygın Yerel Süreli

Yayın Süresi / Dili

Aylık / Türkçe

Bu dergideki yazı
ve görseller kaynak
belirtilerek kullanılabilir.

BU SAYIDA

→ 4

NELER OLDU?

- Arçelik'in Akmerkez mağazası yeni konseptiyle açıldı
- Aygaz'dan yeni kitap: Your Excellency's Obedient Servant
- ZFotoFest'te Mustafa V. Koç vahşi doğa fotoğrafları ile anıldı
- Arçelik'in Ar-Ge merkezleri bu yıl da lider
- Yapı Kredi Leasing "En Beğenilen Şirket" seçildi
- Tat'tan İşveren Markası Projesi
- Koçfinans ve Expertera Zen'den KOBİ'lere uzmanlık kredisi desteği
- Akbaş Şehitliği'ne resmi açılış

→ 8

NELER OLACAK?

- Gazi Mustafa Kemal Atatürk
- Nâzım'ın Cep Defterlerinde - Kavga, Aşk ve Şiir Notları (1937-1942)
- Bir Zamanlar Gazinoda
- !f İstanbul Bağımsız Filmler Festivali
- MFÖ Akustik konseri

→ 38

YENİ DÜNYA

→ En eğlenceli yeni pazar:
E-Spor

→ 10

ANMA

→ İz bırakan sözleriyle
Vehbi Koç

→ 28

DİJİTAL DÖNÜŞÜM
PROGRAMI

→ Koç Topluluğu Dijital
Dönüşüm Programı
→ Tüpraş verileri yarına ışık
tutuyor
→ Koçtaş perakendede
dönüşümü başlattı

→ 42

YAŞAM

→ Japonya'dan ithal, amacı
bulma öğretisi: İKİGAI
→ İnsülin direncine karşı, daha
çok hareket...
→ Polisiye edebiyatının
kraliçesi: Agatha Christie

→ 20

VİZYON

→ Mary Robinson: "Dünya ile uyum
içinde yaşamak bizim elimizde"
→ Mike Walsh: "Şirketler 20 yıl
sonrasına nasıl hazırlanmalı?"

→ 32

YAKIN PLAN

→ "Bir Dünya Çiçek ile
gençlere eğitim umudu olun"
→ Kredi kartınız 50 yaşında!

BİZDEN HABERLER'E
ULAŞMAK ŞİMDİ ÇOK DAHA KOLAY. İPAD
UYGULAMAMIZ İLE DERGİMİZ DİLEDİĞİNİZ
ANDA, DİLEDİĞİNİZ YERDE-

Arçelik'in Akmerkez mağazası yeni konseptiyle açıldı

Arçelik müşteri deneyimi odaklı yeni nesil mağaza dönüşümünü, Akmerkez'de 25 yıl önce faaliyete geçen ilk AVM mağazasıyla sürdürüyor.

Koç Holding Şeref Başkanı Rahmi M. Koç'un açılışını yaptığı Akmerkez'deki yeni konsept mağaza, ürün çeşidi ve hizmetleriyle müşteri deneyimini farklılaştırıyor. Açılıшта konuşan Arçelik CEO'su Hakan Bulgurlu, "Dijital dönüşüm perakende sektörünü de dönüştürüyor. Tüketiciler yenilikçi alışveriş

Yeni konsept mağaza, Koç Holding Şeref Başkanı Rahmi M. Koç'un katıldığı özel bir törenle açıldı.

deneyimleri arıyor. Biz de kişisel deneyimi öncelikli hale getirerek mağazalarımızı salt alışveriş mekanları olmaktan çıkarıp katma değerli yaşam alanlarına çeviriyoruz" dedi. En yeni teknolojileri tüketicilerle buluşturan Akmerkez mağazasında, Arçelik ürünlerinin yanı sıra cep telefonu, tablet, dijital oyuncaklar

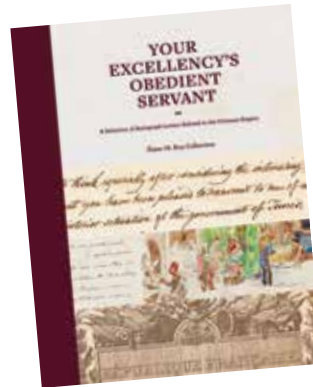
gibi elektronik ürünler de bulunuyor. Müşteriler akıllı ekran sayesinde mağazada olmayan ürünleri bire bir boyutlarda interaktif olarak inceleyebiliyor. Mağazada ayrıca pişirme alanında şeflerle özel etkinlikler düzenlenecek, saç tasarım alanındaki bakım ürünleri kuaförler eşliğinde test edilecek.

Aygaz'dan yeni kitap: Your Excellency's Obedient Servant

Osmanlı İmparatorluğu'nun Batı dünyası ile ilişkilerine ışık tutan el yazısı mektuplar *Your Excellency's Obedient Servant* kitabında okurlarla buluştu.

İçinde bulunduğu coğrafyanın wkültürel ve tarihi zenginliğinin hatırlanması ve gelecek nesillere aktarılmasına uzun yıllardır katkıda bulunan Aygaz, tarihi ve kültürel mirasın belgelendiği birbirinden değerli çalışmalara Aygaz Kitaplığı'nda yer vermeye devam ediyor. Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç'un koleksiyonundan seçilen mektuplardan oluşan ve

koordinatörlüğünü Bahattin Öztuncay'ın yaptığı Your Excellency's Obedient Servant adlı İngilizce kitap, Sadberk Hanım Müzesi'nde satışa sunuldu. Aygaz Kitaplığı'nın 15'inci eseri olan kitap, Ömer M. Koç koleksiyonundan itina ile seçilmiş mektupları içeriyor. 1795-1922 yılları arasında Latin harfleriyle kaleme alınmış ve kronolojik sırayla derlenmiş olan mektuplar, Sadrazam Mustafa Reşid Paşa'dan

henüz şehzadelik çağındaki Abdülhamid Efendi'ye, Kraliçe Victoria'dan Lord Kitchener'e, yazar Pierre Loti'den Halife Abdülmecid Efendi'ye kadar uzanan birbirinden önemli ve renkli şahsiyetlerin imzalarını taşıyor. Mektupları kaleme alan kişilerin yer yer şahsi duygu ve düşüncelerinin de yer aldığı bu değerli belgeler, ağırlıklı olarak Osmanlı İmparatorluğu'nun Batı dünyası ile siyasi ve kültürel ilişkilerine ışık tutuyor. Kitap; akademisyenler, koleksiyonerler ve tarih severler için referans niteliği taşıyor.

ZFotoFest'te Mustafa V. Koç vahşi doğa fotoğrafları ile anıldı

Doğa fotoğrafçılığını “insanın doğayı keşfetmesinin insana büyük bir özgürlük duygusu yaşattığı bir macera” olarak tarif eden Mustafa V. Koç, bu alanda ürettiği çalışmalarıyla ZFotoFest’te anıldı.

Mustafa V. Koç, bu yıl ilk kez düzenlenen Zeytinburnu Uluslararası Fotoğraf Festivali’nde, çektiği vahşi yaşam fotoğraflarıyla anıldı.

Festivalde yer alan fotoğraflar, Mustafa V. Koç’un 2010’da düzenlediği ilk profesyonel sergisi “Karşılaşmalar” ve 2013’te açtığı ikinci sergisi “Yaşamın Ta Kendisi”nde de sergilenmişti. Fotoğraf dünyasının önde gelen uluslararası festivallerinden biri olmayı hedefleyen ve teması

"Oksijen" olarak belirlenen festivalde, çevre bilincinin, fotoğraf ve sinema sanatı sayesinde kamuoyuna yeniden hatırlatılması da amaçlandı. Türkiye Fotoğraf Vakfı ile Zeytinburnu Belediyesi iş birliğiyle düzenlenen ve 18 ülkeden sanatçıların yer aldığı festivalin onur konuğu ise Ara Güler oldu.

Arçelik’in Ar-Ge merkezleri bu yıl da lider

Arçelik, 6. Özel Sektör Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri Zirvesi’nde özel sektör Ar-Ge merkezleri arasında yapılan genel sıralamada Türkiye birincisi oldu.

Arçelik, Ar-Ge ve inovasyon alanındaki başarısını T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 20-21 Aralık tarihlerinde Ankara Congressium’da gerçekleştirilen 6. Özel Sektör Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri Zirvesi’nde iki ödülle taçlandırdı. Özel sektör Ar-Ge merkezleri arasında Türkiye birincisi olan Arçelik, dayanıklı tüketim

Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanı Fatih Kemal Ebiçlioğlu ödülü, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlu’dan aldı.

malları alanında da sektör birinciliği ödülüne layık görüldü. Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanı Fatih Kemal Ebiçlioğlu ödül ile ilgili yaptığı açıklamada, “Bugün Koç Topluluğu şirketleri gerek Ar-Ge Merkezleri, gerekse patent ödülleri listelerinde üst sıralarda yer almaktadır. Arçelik, Türkiye’nin 60 yıllık sanayileşme tarihinde her zaman yenilik ve ilklere imza atmıştır. Dünyada yeni gelişen trendlere paralel olarak, inovasyonu stratejimizin temel yapı taşlarından biri olarak görüyor ve global Ar-Ge ağımızı genişletmeye devam ediyoruz. Ar-Ge ekosistemimizin kuvvetlenmesi bizi daha da üst sıralara taşıyacaktır” dedi.

Yapı Kredi Leasing “En Beğenilen Şirket” seçildi

Yapı Kredi Leasing, Capital Dergisi'nin “Türkiye'nin En Beğenilen Şirketleri” araştırmasına göre bu yıl da sektörünün en beğenilen şirketi seçildi.

Yapı Kredi Leasing, Türkiye'nin önde gelen finans yayını Capital Dergisi tarafından bu yıl 17. kez düzenlenen araştırma sonucunda leasing kategorisinin birincisi oldu. Şirket, 2017 yıl sonunda sektördeki kesintisiz

liderliğinin 9'uncu yılını ilan etti. Son iki yıldır üst üste “Türkiye'nin En Beğenilen Leasing Şirketi” seçilen Yapı Kredi Leasing, Türkiye geneline yayılan 14 bölgesi ile lider leasing şirketi konumunda bulunuyor.

Leasing'in dijital dönüşümüne liderlik etme hedefi doğrultusunda teknoloji yatırımlarını da hızlandıran Yapı Kredi Leasing, 2018 yılında daha fazla şirketi leasing olanaklarıyla buluşturmayı amaçlıyor.

Tat'tan İşveren Markası Projesi

Tat Gıda ve Düzey Pazarlama, ocak ayında düzenlediği lansman ile “İşveren Markası” projesini tanıttı. Değer önermesini “İşin Özü İnsan” olarak belirleyen Tat Gıda ve Düzey Pazarlama, başlattığı iletişim çalışmaları ile bu alanda Türkiye’de öncü şirketler arasında yerini almayı hedefliyor.

“İşveren Markası” lansmanında konuşan Tat Gıda Sanayi A.Ş. Genel Müdürü Arzu Aslan Kesimer, merhum Vehbi Koç'un “En önemli sermayemiz insan kaynağımızdır” sözünün Tat Gıda ve Düzey Pazarlama şirketlerinin kuruluş temellerinde ve kültüründe yer aldığına değindi ve sözlerine şöyle devam etti: “En önemli sermayemiz insan kaynağımız ve şirketimizin hamurunda da bu var. İnsan varsa ışık var, enerji var, dostluk var. İnsan varsa iş var. İşte bu yüzden bizim için işin özü insan...”

Dayanışma ve takım ruhu, işinde uzman ve lider olmak, yeniliklerle büyümek ve inovasyona önem vermek konularında öncü

olduklarını söyleyen Arzu Aslan Kesimer “Bugüne kadar şirketler hep müşteri deneyimini araştırdı. Ancak bu yolculukta çalışan deneyimini araştırmanın ne kadar

önemli olduğu yeni keşfediliyor. Biz de bu yıl çalışanlarımızla çeşitli anketler ve odak grup çalışmaları gerçekleştirerek işveren markası projemizi oluşturduk” dedi.

Koçfinans ve Expertera Zen'den KOBİ'lere uzmanlık kredisi desteği

KOBİ'lerin verimliliklerini artırarak büyümelerine destek olma misyonuyla iş birliği oluşturan Koçfinans ve Expertera Zen, %0 faiz ve 12 ay vadeyle uzmanlık kredisi sunuyor.

KOBİ'lerin müşteri deneyimlerini analiz eden ve işletme süreçleri içerisinde kredi kullanım yöntemleri konusunda da desteğe ihtiyaç duyduklarını saptayan Koçfinans, uzmanlık platformunda tüm sektörlerden 15.000'i aşkın yetkin uzmana sahip Expertera Zen ile iş birliği kurdu. Bu iş birliğinin özünde sadece KOBİ'lerin finansman ihtiyacını karşılamak

değil, işletme süreçlerinde uzmanlık sağlama, süreç verimliliğini artırma ve onları uygun finansman kaynağına yönlendirme gibi hedefler var. Amacı krediye erişimi kolaylaştırmak, kredi kullanımını tabana yaymak, üretimin ve ticaretin finansmanında bankalara alternatif kaynak yaratmak olan Koçfinans, KOBİ'lere yaşam suyu sağlama odağıyla bu iş birliğine sosyal sorumluluk bilincini de yansıttı.

Akbaş Şehitliği'ne resmi açılış

Opet, tarihimizin en önemli sayfalarının yazıldığı Gelibolu topraklarında 12 yıldır sürdürdüğü Tarihe Saygı Projesi kapsamında Akbaş Şehitliği'ni ziyarete açtı.

Çanakkale Savaşları'nın yaşandığı Gelibolu Yarımadası'nda milli park sınırları içerisinde yer alan 8 köyü, Eceabat ilçesini ve 57. Alay Şehitliği'ni rehabilite eden Opet, Akbaş Şehitliği'nde gerçekleştirdiği çalışmalarını tamamlayarak ziyarete açtı. Çanakkale Savaşı tarihinde önemli bir yere sahip, Gelibolu Yarımadası'nın en büyük iki hastane şehitliğinden Akbaş Şehitliği,

savaşın sonlandığı 9 Ocak tarihinde Kültür ve Turizm Bakanı Prof. Dr. Numan Kurtulmuş'un katılımıyla hizmete açıldı. Opet Yönetim Kurulu Kurucu Üyesi Nurten Öztürk "Akbaş Şehitliği'nde gerçekleştirdiğimiz çalışmalar, ülkemize ve bizim için canını veren şehitlere gönül borcumuzdu. Ruhları şad olsun" dedi. Akbaş Şehitliği'nin yeniden düzenlenmesine 1990'larda yapılan sembolik şehitlikteki bilgi yanlışları ve şehitliğin gerçek Akbaş Şehitliği'nde yatan şehit asker sayısına göre küçük kalması sebebiyle karar verilmişti. Şehitlik, bölgeye gelen ziyaretçilerin rahat dolaşabilmesi, tarihimizin doğru bir şekilde aktarılması ve şehitlerimize yakışır bir görüntüye kavuşması için 2013 yılında başlanan proje kapsamında yeniden ele alınarak son haline getirildi.

→ 15 Şubat 2018

Bir Zamanlar Gazinoda

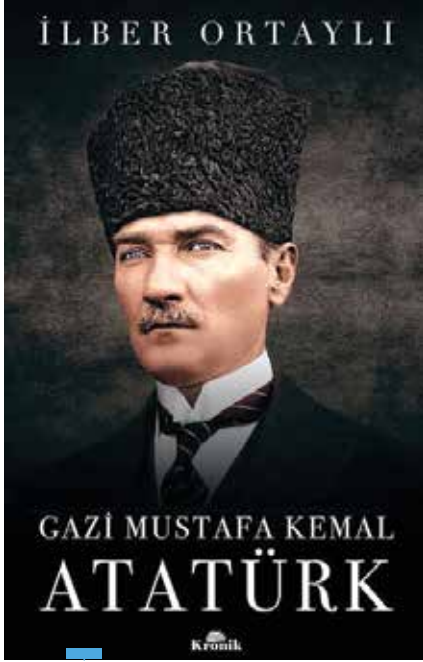
65. sanat yılında Haldun Dormen'in hem yazıp hem de başrolünde oynadığı "Bir Zamanlar Gazinoda" KKM Gönül Ülkü ve Gazanfer Özcan Sahnesi'nde seyirciyle buluşuyor.

→ 16-26 Şubat 2018

!f İstanbul Bağımsız Filmler Festivali

"İyileştiren Şeyler" temasıyla yola çıkan 16. !f İstanbul Bağımsız Filmler Festivali'nin Doc Lab adlı belgeselciler buluşması bu yıl Ortadoğulu sinemacıları bir araya getirecek.

→ Şubat 2018

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

İlber Ortaylı, geçen ay yayımlanan ilk biyografisinde yaşamının tüm yönleriyle büyük lider Atatürk'ü anlatıyor. Türk tarihçiliğine sürekli başvurulacak bir rehber kitap daha kazandırıyor.

→ Şubat 2018

Nâzım'ın Cep Defterlerinde - Kavga, Aşk ve Şiir Notları (1937-1942)

Yapı Kredi Yayınları'nın 5 bininci kitabı, Nâzım Hikmet'in İstanbul, Ankara, Çankırı ve Bursa hapisanelerinde tuttuğu altı cep defterinin açıklamalı tıpkıbasımı.

→ 17 Şubat 2018

MFÖ Akustik konseri

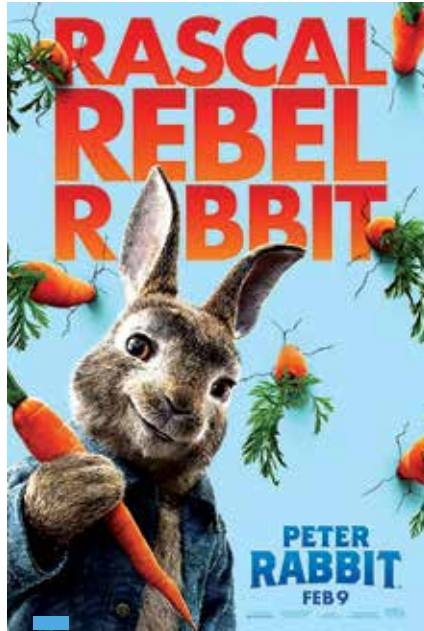
MFÖ, son albümlerindeki akustik müzik anlayışını İzmir Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi'nde sahneye taşıyacak.

→ 22-25 Şubat 2018

16. Uluslararası İstanbul Mutfak Günleri

Tüyap Kongre ve Fuar Merkezi'nde gerçekleşecek festival, dünya lezzetlerini İstanbul'a taşıyacak.

→ 23 Şubat 2018

Tavşan Peter filmi

Beatrix Potter'ın öyküsünden uyarlanan ve asi tavşan Peter'ın maceralarını anlatan animasyon film şubat ayında vizyona girecek.

→ 9 Mart 2018

Notre Dame De Paris müzikali

Victor Hugo'nun ölümsüz eserinden uyarlanan müzikal 9-22 Mart tarihleri arasında Zorlu Performans Sanatları Merkezi Ana Tiyatro'da. Biletlerinizi şimdiden almayı unutmayın.

İZ BIRAKAN SÖZLERİYLE VEHBI KOÇ

ÇAĞININ ÖTESİNİ GÖREBİLME BECERİSİYLE ARDINDA ÇOK GÜÇLÜ BİR İZ BIRAKTI VEHBI KOÇ. HAYATTAYKEN, KURDUĞU ŞİRKETLER VE VAKIFLAR ARACILIĞIYLA BİRÇOK İNSANA DOKUNDU. ONUN İSTEĞİ, ÖLÜMÜNDEN SONRA DA BUNUN SÜRMESİYDİ. ÖYLE DE OLDU. ANCAK VEHBI KOÇ BU KADARLA SINIRLI DEĞİLDİ. İŞ İNSANLARINDAN SİYASETÇİLERE, ÖĞRENCİLERDEN SOKAKTAKİ SADE VATANDAŞA KADAR HERKES İÇİN DERS NİTELİĞİNDE, 95 YILLIK BİR ÖMÜR YAŞADI. GERİDE İSE BİRÇOK KALICI ESERİN YANI SIRA, EŞSİZ DENEYİMİNİ ÖZETLEYEN, UNUTULMAZ CÜMLELER BIRAKTI.

Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve kültürel hayatına yaptığı katkılarla, bir iş insanı olmanın ötesinde, örnek bir lider, değerlerine sahip çıkan bir dünya vatandaşı, ülkesi ve memleketi için her konuda elini taşın altına koymaktan çekinmeyen bir vatanseverdi Vehbi Koç. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarına yakından şahitlik eden, kalkınma yolunda atılan adımlarda ülkesi için bir an bile tereddüt

etmeden öne atılan, Koç Topluluğu'nu sağlam temeller üzerinde yükselmesini sağlayan ve bunu yaparken de ülkesinden kazandığını yine ülkesine veren Vehbi Koç, 22 yıl önce bir şubat ayında aramızdan ayrıldı. Türkiye'nin bütün illerini gezdi, sorunları bizzat yerinde gördü, ülkesinin daha da ilerlemesi için hayatı boyunca gayret gösterdi. Cumhuriyet döneminde gerçekleştirdiği atılımlarla Türk

iş dünyasına iz bırakmanın yanı sıra sosyal alanda da Türkiye'yi ilklerle tanıştırdı. Bütün ihtiyaçların ithalat yoluyla karşılandığı bir ülkede, ampul fabrikasından başlayarak otomotiv sanayisine kadar, imalat alanında kurduğu tesislerle, sanayinin yerleşmesine ve gelişmesine öncülük etti. Ekonominin ve sanayinin dışa açılmasını sağlamak için ihracat şirketleri kurdu. Şirketlerin kurucularından sonra da ayakta kalabilmesi için kurumsallaşma yolunu açtı. Şirketlerin halka açılmasına öncülük etti. Bir şirketin gücünü koruması ve hatta artırması için organizasyon yapısının kuvvetli olmasına önem verdi. Kuruluşların vergi ödemelerini şeffaf bir şekilde açıklamaları için teşvik etti. Dedesi ve babası gibi Vehbi Koç da hayır işlerine gönül vermişti. Bu sayede Vehbi Koç Vakfı, Türk Eğitim Vakfı, TEMA, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı gibi vakıfçılık konusunda önemli örneklerin ortaya çıkmasını sağladı.

Bu vakıflar aracılığıyla sosyal yardımların sürekli ve kalıcı hâle gelmesine olanak tanıdı. Diğer bir deyişle sosyal konularda da Türk iş dünyasına öncü ve örnek oldu. Erkek egemen iş dünyasında Vehbi Koç bu ayrımı yapmadı. Tüm çocuklarına işlerle ilgilenme fırsatını sağladı. İş dünyasında kadın çalışanların varlığını önemsendi.

Vehbi Koç, öncülük ettiği fikirler, kuruluşunda aktif rol aldığı yapılarla ve attığı cesur adımlarla, iş dünyasında özel bir yere sahipti. Açık sözlülüğü, öngörülleri, vizyonerliği ve vatan sevgisi tartışılmaz yanlarıydı. Sarf ettiği cümlelerde, paylaştığı fikirlerde kendini gösterirdi bu yönleri. Türkiye'nin ekonomik, siyasal ve sosyal sorunlarıyla ilgili görüşlerini paylaşmaktan, tecrübelerini gelecek nesillere aktarmaktan çekinmedi. Sizleri, Vehbi Koç'u bugün hâlâ rehberlik eden, ders veren, düşündüren cümleleriyle hatırlamaya ve anmaya davet ediyoruz.

Ülkesinin gelişmesi için çalıştı

Kamu ve özel sektörün gelişimi için önerilerini sıralayan, tasarrufun önemini sürekli vurgulayan Vehbi Koç, öngörleriyle iş dünyasının şekillenmesinde önemli bir rol oynadı. Hem ekonomiyi güçlü tutmak hem de tüm sektörlerin bu güce katkı sağlamasına destek olmak için görüşlerini çekinmeden paylaştı. Ona göre kaybedilecek bir saat bile yoktu, bu nedenle çok çalışmak gerekiyordu.

"Devlet bundan sonra yalnız altyapı yatırımlarına girmelidir. Özel sektörümüz bütün sahalarda bilgi ve tecrübe sahibi olmuştur. Yeni teknolojileri uygulamak yeteneği gelişmiştir. Artık devlet özel sektörle rekabete girmekten kaçınmalıdır."

"Vergileriyle kârımızın en büyük ortağı devlet olduğu için, 'vergi kaçaklarının' önlenmesi ve 'vergi gelirlerinin' artırılması konuları ile her zaman yakından ilgilendim. Kamu hizmetlerinin tam olarak yapılabilmesi vergi gelirlerinin yüksekliğine bağlıdır. Aksi halde ülkenin ekonomik, siyasal ve sosyal dengeleri altüst olur. Toplanan vergiler hizmetlerinin yapılmasına yetmeyince karşılıksız para basma yoluna gidiliyor, bu da enflasyonu körüklüyor ve sonuç hepimizin zararına oluyor..."

"Özel sektör için tekелci, sömürücü, komprador, aracı diye konuşmalar yapılmakta ve yazılar yazılmaktadır. Bizler, bir gün, yaptıklarımızın değerinin anlaşılacağına inanarak yolumuza devam ediyoruz. Büyük emeklerle kurduğumuz sanayinin üretimini durdurmamak için önümüze çıkan engelleri fedakârlıklarla aşmaya çalışıyoruz. Bu çabamızı yılmadan devam ettireceğiz."

"Gaye, iş imkânları açan, döviz tasarrufu ve döviz girdisi sağlayan bir sanayi kurmaktır... Gelişmiş ülkelerle aramızdaki mesafeyi kapatmak ve

rakip endüstrilerin karşısında tutunabilmek için sanayimizi ve ekonomimizi sağlamlaştırmak zorundayız... Kaybedilecek, bir saatimiz bile yoktur!.."

"Dünya milletleri iki ayrı rejim içinde yaşamaktadır. Komünizmle idare edilen ülkelerde, halkların hürriyetleri ellerinden alınarak bazı büyük projeler gerçekleştirilmiştir. Bu ülkelerde öğrenci ve işçi hareketleri, grevler, basın serbestliği, seyahat özgürlüğü yoktur. Demokrasi rejimiyle idare edilen ülkelerde ise insanlar hürriyet içinde yaşamakta ve her ülke kendi gücüne göre büyük işler başarmaktadır... Türkiye demokrasi rejimini seçmiştir. Önümüzde, bu rejimle başarıya ulaşmış sayısız örnekler bulunmaktadır. Bizler bu örneklerden yararlanmalıyız. Sorunlarımıza en iyi çözüm yollarını bulmak için, politikacılarımız, iş adamlarımız, meslek sahipleri, eğitimciler, memurlar, gençler ve işçiler kafa kafaya verelim, birbirimize inanarak ve güvenerek geceli gündüzlü çalışalım!"

"Duyduklarım, gördüklerim ve öğrendiklerimden şu neticeye vardım: İyi bir eğitime ve sistemli çalışmaya ihtiyacımız vardır. Döviz kaynaklarımızı artırmak için turizmin gelişmesine önem vermeliyiz. Küçük tasarrufların üretime yönelmesi için de sermaye piyasasını kurmalıyız."

"Ben ziraatçı değilim. Ancak, ziraatimizde de yapılacak çok iş olduğu anlaşılıyor. İktisadi bünyesi sağlam olmayan memleketlerin siyasî durumları da sağlam olmamaktadır. Biz, ziraatımızı kalkındırmak, turizmi geliştirmek ve sanayimizi kurmak mecburiyetindeyiz. Her sene sekiz yüz bin yeni nüfus aşımıza ortak oluyor. Bunların üç yüz binine çalışma sahaları açmak zorundayız. İşimiz kolay değildir!"

"Özel sektörün hedefi; demokratik nizam içinde, hürriyetlerimizden fedakârlık yapmadan, çalışmak, yaşamak ve memleketimizi kalkındırmaktır. Hatalarımızı ve noksanlarımızı kendi tedbirlerimizle düzelterek hükümetlere yardımcı olursak, özel sektör fikrine karşı duranların silahlarını ellerinden alınız."

"Hem memleket hem de Koç Topluluğu olarak kendimizi rekabet ortamı için hazırlamak

mecburiyetindeyiz. Tedbirlerimizi almakta geç kalırsak, aradaki farkı kapatmak ileride daha pahalıya mal olacaktır.”

“Türk ekonomisi dışa açılmadığı takdirde, millet ve memleket olarak, her gün biraz daha güçsüz hale düşeceğiz. Bu gerçeği görerek ihracata yönelmeyi milli bir dava olarak ele almak mecburiyetindeyiz. Milletler arası rekabetin hakim olduğu dünya pazarlarında bizim kendimize yer açabilmemiz için ihracatın mevzuat engellerinden bir an önce kurtarılması şarttır.”

“2000’li yıllarda da sanayileşmiş ülkelerle her alanda rekabet içinde olacağımızı bilerek hazırlanmamız gerekmektedir.”

“Memleketimizin kalkınması için hayattan kazanılacak tecrübeler yeterli değildir. Bugün dünya milletleri her alanda dev adımlarıyla ilerlemekte, bilimin her dalında ve fezada yeni arayışlara yönelmektedirler. Bizim bu yarışta geri kalmamamız için gençlerimizi en iyi şekilde yetiştirmek, sosyal ve siyasal geleceği, genç kuşakların yetenekli, karakterli ve memleketsever olmalarıyla teminat altına alınacaktır.”

Uluslararası bir bakış açısı vardı

60 yıllık aktif iş yaşamında birçok ödülün sahibi olan Vehbi Koç, ülkemizin ve bu ülkede faaliyet gösteren iş insanlarının tüm dünyada söz sahibi olmaları için tüm deneyimlerini paylaştı. Dünya bir oyun alanı ise Türkiye orada olmak zorundaydı. Bu nedenle hem ticarette hem de sosyal meselelerde diğer ülkelerle yakın ilişkiler kurmak da bir zaruriyetti.

“Uluslararası ekonomik ilişkileri bulunan yaşlı ve tecrübeli bir iş adamı olarak dileğim, dünya ticaretinin daha da artırılması, ticaretin serbestçe gelişmesini önleyen engellerin kaldırılması, ticaret yoluyla ülkelerin ve insanların birbirleriyle daha yakından ilişki kurmaları ve kaynaşmaları

ve bizden sonraki genç nesillerin sulh içinde müreffeh bir dünyada yaşayarak, ticaret ve sosyal görevlerini yerine getirmeleridir.”

“Cumhuriyet döneminde gerçekleştirdiğimiz sosyal devrimleri ve ekonomik gelişmeleri yaşamış birisi olarak Avrupa Topluluğu’na tam üyeliği hak ettiğimize inanıyorum... Bu gerçekleşmediği takdirde ülkemiz, tabii ki dünya ekonomisiyle bütünleşme yollarını bulacaktır... Avrupa Topluluğu’na alınmadığımız takdirde, onların daha fazla kayba uğrayacağını sanıyorum.”

“Siyaset, ekonomi, savunma ve güvenliğimiz bakımından Türkiye’nin yeri Batı dünyasının yanında ve Avrupa’nın içindedir.”

“Hepiniz iş adamısınız. Bir banka veya şirketten kredi veya mal aldığınız zaman borcunuzu muntazam ödediğiniz takdirde itibarınız artar ve ihtiyacınız olan kredileri her zaman temin edebilirsiniz. Devletler arasındaki münasebetler de böyledir. Ekonomisi kuvvetli olan ülkelerin itibarları da yüksek olmaktadır.”

Vehbi Koç, Türkiye’de otomotiv sanayisinin kurulmasına öncülük ederek, Ford ve Fiat gibi dünyaca ünlü şirketlerle, hâlâ başarılı bir şekilde devam eden ortaklıklar kurdu.

En önemli sermayesi insan kaynağıydı

Koç Topluluğu'nun hedef ve ilkelerinde de yer alan "En önemli sermayemiz insan kaynağımızdır" sözü aslında Vehbi Koç'un 'insana' bakış açısını özetler. Öyle ki, ona göre tüm kazanımların temelinde 'insan' yer alır. İyi yetişmiş bir insanın kıymeti her şeyden üstündür. Bu nedenle de hayatı boyunca insana yatırım yapmanın önemine dikkat çekti Vehbi Koç. Tüm iş dünyasına da bunu salık verdi.

"Ne kadar çok kaliteli insan yetiştirebilirsek, memlekete o nispette hizmet etmiş olacağız."

"Makinelerin, robotların insanın yerini aldığı veya alacağı iddiası bence gerçeğin tam ifadesi değildir. Ben, insan zekâsının ve emeğinin asla değerini kaybetmeyeceğine inanırım. Günümüzdeki ilmi gelişmelere, teknolojiye olan hayranlığımız, aslında iyi yetişmiş, kabiliyetli insana olan hayranlığımızdır. Onun içindir ki bütün hayatım boyunca, kurduğum işlerin yanında, insan üzerine yatırım yapma konusunu da önem verdim, etrafımdakileri de bu yolda teşvik ettim."

"Bir fabrika büyüklüğüne göre en geç 3 yılda kurulur. Bu fabrikayı çalıştıracak insanlar 15-20 yılda yetişir."

"Bir memleketin en büyük gücü yetişmiş insan varlığıdır. Yapılacak reformlarla gençlerin öğrenime aksamadan devam etmeleri ve memleketin ihtiyacı olan teknik elemanların en iyi şekilde yetiştirilmeleri sağlanmalıdır."

"Sermaye ne kadar önemliyse, eleman yetiştirmek de o kadar önemlidir. Eskiden önem bakımından sermaye ve eleman oranlarını yarı yarıya kabul ederdim. Bugün, sermayenin önemini yüzde 40, elemanın önemini yüzde 60 olarak düşünüyorum."

Manevi değerlerine sahip çıkardı

Atalarından gördüğü manevi değerler, daima Vehbi Koç'un kılavuzu oldu. O, başkalarına yardım etme ve imkanlarını toplumun hayrı için kullanma isteğinin, sahip olduğu inancın bir sonucu olduğunu düşünür, bunu paylaşmaktan çekinmezdi. Bazen arzu ettiği noktaya ulaşması, bazen ise başarısız olmasını da yine inancıyla açıklardı.

"Dindar bir insanım. Dinin büyük bir kuvvet olduğuna inanıyorum. Fert ve millet olarak manevi yapının kuvvetli olması önemlidir ve kanaatime göre bunu sağlayan dindir. Kâinatı yaratan bir Allah'ın mevcudiyetine inanırım. Bu bana huzur verir. Onun her şeye hâkim olduğunu, bir iş veya bir hadisede onun dediğinin olacağını bilirim. Muvaffak olmadığım işlerde 'Allah böyle istedi' demiş ve teselli bulmuşumdur. 'Tek Allah' fikrinde birleşen bütün dinlerin, peygamberler vasıtasıyla yaymak istedikleri temel tavsiyeler; iyilik, doğruluk, temizlik, hakka ve hukuka riayet gibi hayatı güzelleştirici kaidelerdir. Bu tavsiyeleri yüreklerine ve kafalarına sindirmiş insanların iyi vatandaşlar olacaklarına, dünya işlerinde kendilerinden isteneni eksiksiz yapacaklarına inanırım. Her sabah kalktığımda ve her akşam yatağa girerken Allah'ın bana bahsettiği sağlık ve diğer nimetler için şükranlarımı söyler, dua ederim. Her vakit namazımda yakınlarım, dostlarım, Müslüman kardeşlerim için şefaât dilerim. Kabristanlardan geçerken orada yatanların ruhlarına Fatiha gönderirim. Yemeğe otururken, kalkarken dua etmek âdetimdir. Kurbanımı keserim. Sıhhatim ve mali takatım müsait olduğu için hac vazifemi de yerine getirdim. Bütün bunlar benim manevi dünyamı zenginleştirdi ve başkalarına yardım etmemin, imkânlarımı toplumun hayrına kullanmanın yollarını açtı."

Vatansever bir iş insanıydı

“Her türlü imkânı olan güzel bir memlekete malikiz” diyerek memleketine duyduğu sevgiyi kelimelere döken Vehbi Koç, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş yıllarında, imkânsızlıklar içinde iş hayatına atıldı. I. Dünya Savaşı’nı çocukken yaşamıştı; Atatürk’e, kurtuluş mücadelesine ve Cumhuriyet’e duyduğu eşsiz minnet ve saygıyı ömrü boyunca kalbinde taşıdı. Belki de şahit olduğu imkânsızlıkların da etkisiyle işine ve memleketine her zaman sıkı sıkıya sarıldı.

“Osmanlı İmparatorluğu’nun yıkılışı, yabancılara ve Avrupa’nın büyük ülkelerine tanınan imtiyazlar yüzünden hızlanmıştı... Birinci Dünya Savaşı’nda yenilen tarafta bulunmamız bizi daha da zora sokmuştu. Topraklarımızı ve devlet olma hakkımızı elimizden almaya çalışıyorlardı... Böyle bir ortamda Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları Ulusal Kurtuluş Savaşı’nı başlattılar... Beklenen tek sonuç ‘kurtuluştu...’ ‘Kurtuluş’ için de milletçe el ele vermemiz gerekiyordu... ‘Misak-ı Milli’ bu dayanışmayı sağladı ve yeni bir Türk devleti doğdu... Milletçe ne zaman sıkıntılı bir döneme girsek, ben, bu zorlukları gene ‘Misak’ı Milli’ ruhu ile aşacağımıza inanırım...”

“Güç şartlar altında karmaşık yollardan mal getirir, bir taraftan ordularımızın, diğer taraftan halkın ihtiyacını karşılamaya çalışırdık. Anadolu’da yaşayan bizlerin amacı, malımızı ve canımızı ortaya koyarak ulusun ve ülkenin kurtuluşunu sağlamaya yardımcı olmaktır... Bu uğraş ve çabalar bizlere çok şey öğretmiştir!”

“Yaşım 86’ya vardığı bir tarihte, 11 Şubat 1987 günü Hindistan’ın merkezi Yeni Delhi’de, Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) tarafından bana tevcih edilen ‘Dünyada Yılın İşadamı Ödülü’ ile yaşanmaya değer değil, memleketimi de temsil etmek ve milletlerarası bir yüksek platformda

onurlandırılmak; yaşlı yüreğime, genç bir sporcunun olimpiyat gibi uluslararası bir yarışma alanında duyabileceği heyecanları ve sevinçleri doldurdu. Beni böyle bir mertebeye yükselttiği için Allah’ıma şükrettim.”

“Üzerine düşen vazifeyi hakkıyla yerine getiren insan en vatansever insandır.”

“Cumhuriyetin kuruluşu ile iş hayatına atıldım. 70 yıllık iş hayatımda, Atatürk, İnönü, Bayar, Menderes dönemlerini, askeri idareleri, tek parti iktidarlarını ve çalkantılı koalisyon dönemlerini yaşadım. Ülkemizin gelişmesini, sanayileşmesini, zor günlerini, dışa açılmasını olayların içinde yaşayarak gördüm. Türkiye bugünkünden çok daha zor günler yaşadı. Daha büyük krizler geçirdi. Ancak birleşme olduğu zaman, siyasi istikrar sağlandığı zaman bu krizleri aştı, meselelerini çözdü. Allah bize dünyanın en güzel yerlerinden birini vermiştir. Politik ve ekonomik sahada memleketin kalkındığını düşünerek hareket edildiği takdirde süratle kalkınabiliriz. Dünyada bize kimseden hayır yoktur. Yalnız kendimizden hayır vardır. Ekonomisi kuvvetli olan memleketlerin politikası da kuvvetlidir, ekonomisi kuvvetli olan memleketlerde demokrasi vardır, demokrasi olan memleketlerde özel sektör vardır.”

Vehbi Koç, 1987 yılında "Dünyada Yılın İşadamı Ödülü"ne layık görülmüş ve yaptığı konuşmada şunları söylemişti: "Bu ödülü şahsım için olduğu kadar, bana yaptıklarını gerçekleştiren imkânlarını sağlayan ülkem de mükafatlandırılması olarak addediyorum."

Koç Üniversitesi'nde ilk ders... Vehbi Koç'a göre başarı başkalarının tecrübelerinden faydalanmaktır. Bu nedenle kendisi de tecrübelerini herkesle paylaşırdı.

Felsefesi ve prensipleriyle yaşadı

Vehbi Koç'u örnek bir iş insanı yapan özellikleri, prensiplerine sıkı sıkıya bağlılığının yanı sıra herkes için yol gösterici olan deneyimleriydi. Konulara yaklaşımı da yine bu bakış açısıyla şekillenmişti. Açık sözlülükle görüşlerini paylaşıırken, dolu dolu geçen bir ömrün bilgeliğini de ortaya koyuyordu.

"Bu millet büyük bir millettir, kendisine meseleler iyi anlatılır ve hayırlı olduğuna inandırılırsa daima yardımcı olur, ben bunu hayatım boyunca gördüm."

"Daima doğru olanı yapmaya gayret gösterdim. Aileme, memleketime ve yaşadığım çağa hizmet ettiğim inancıyla büyük bir huzur duyuyorum."

"Başarı başkalarının geçirdiği tecrübelerden yararlanmaktır."

"Evvela 'ısrarlı olmak' insanın niyetini belli eder. Bir işin başarıya ulaşmasında ise 'niyet etmek' çok önemlidir... Ben bugüne kadar 'macera' olsun diye hiçbir işe girmedim. Daima hesap kitap adamı oldum."

"Hiçbir şart altında karamsar olmayacaksınız. Başarıyı diyacaksınız ve başaracaksınız!"

"Bir memlekette yatırım yapan ve iş gücü temin eden her girişimci, her şirket en yararlı hizmeti yapıyor demektir. Çünkü, çakılan her çivi, tamamlanan her yatırım artık o memleketin malı olmaktadır."

"Aranızdaki görüş ayrılıklarını düşmanlık mertebesine çıkarmayınız. Tartışınız! En iyiyi, en doğruyu arayınız. Bu güzel ülkeyi, gayretlerinizle çok daha mutlu yarınlara hazırlayınız."

"Hayatım boyunca birçok işte söz sahibi olmakla birlikte her zaman başkalarına danıştım, bazen düşüncelerimin çok hatalı olduğunu gördüm, yerinde düşünceleri kabul ettim, bundan çok yararlandım."

"Hayatta başarılı olmanın sırları arasında belki de en önemlisinin, başkalarının tecrübelerinden yararlanmak, verilen öğütleri can kulağı ile dinlemek, ilgili yayınları dikkatle okumak ve kazanılan bilgileri değerlendirmek olduğuna inanıyorum."

"Bir işte ne kadar çok rakip olursa insan o kadar çok ders alıyor ve daha esaslı oluyor. Rakipsiz bir işte insana tembellik geliyor, rehavet geliyor, atalet geliyor. Rakip oldukça insan kamçılanıyor."

"Tüm ilişkilerimizde adilane, karşılıklı yarar sağlamak amacıyla, iyi niyet ve anlayışla davranmak, yasalara ve ahlak kurallarına daima uymak ilkemizdir."

"Birdenbire yükselmeye heveslenmeyin. Bir çocuk dokuz ayda doğar, bir yaşına kadar emekler; sonra yürür, konuşur, ilkokula, liseye, üniversiteye gider. Sırasını beklemek ve sabırlı olmak lazımdır. Kendi hayat üniversitemde, birdenbire yükselmek isteyenlerden muvaffak olmuş bulunanı görmedim."

"Bir iş adamı bir iş kurarken memleketin ihtiyacını, o mamulü yapan rakiplerinin durumunu ve mali vaziyetini çok iyi hesap etmeli ve öyle işe başlamalıdır. Yoksa başarılı olamaz. Görüyorsunuz ki, bütün bunlarda sezgilere pek yer yoktur."

"Kendinize, ailenize, milletinize ve yaşadığınız çağa faydalı olacağına inandığınız bir işi yapmaya kalktığınız zaman, başarıya ulaşmak için önünüzde uzun bir yol bulunduğunu hiçbir an aklınızdan çıkarmayacaksınız. O yolda ilerlerken, yanlış değerlendirmelerle, ters anlayışlarla, moral kırıcı hareketlerle, hatta size ağır gelecek suçlamalarla karşılaşabilirsiniz. Yaptığınız işin doğruluğuna inanıyorsanız, bunlar sizi sarsmasın, cesaretle yürüyün."

"Halkın gerçek ihtiyacına cevap veren sağlam bünyeli bir işletme kurduğumuzda bu gibi kuruluşlar zaman zaman esen olumsuz rüzgarlardan daha az etkilenir ve tehlikelere daha rahat karşı koyabilirler."

"Yeni bir işe girmeden önce konuyu iyice incelemek ve o işten anlayan bir veya birkaç kişiyi yanına alarak birlikte çalışmak başarılı olmanın başta gelen şartıdır. Ben, bu hüneri tecrübeyle kazandım."

"Bugünün insanına ve gelecek kuşaklara karşı sorumluluklarımızı yerine getirmek, öncüsü olduğumuz ve vazgeçemediğimiz bir başka ilkemizdir."

"Ben hayatım boyunca iş kararlarımı iş arkadaşlarımla görüşerek, özel hayatımla ilgili olanlarını da aileme danışarak aldım."

Vehbi Koç, ülkemizin gelişimi için eğitimin önemini sürekli vurguladı.

Gelecek kuşaklara tavsiyeler verdi

Vehbi Koç hayatının her döneminde deneyimlerinden faydalanmak isteyenlere kapısını açık tuttu. İş insanlarına, anne-babalara ve gençlere ışık tutan tavsiyeleriyle yol gösterdi. Aradan yıllar geçse de kıymeti eksilmeyen bu öğütler, gelecek kuşaklara miras kaldı.

İş insanlarına;

"Mesai arkadaşları ile ilişkilerde mesafe bırakılmalı, özel dostluklar kurulmamalıdır... Verilen kararların uygulanması izlenmelidir... Ufak menfaatler temin etmek için otoriteden fedakârlık yapılmamalıdır... İnsanların bir arada çalıştıkları yerlerde görüş ayrılıkları olacaktır. Uzlaşmak için sorunlara karşılıklı olarak iyi niyetle yaklaşırsa çözüm yolları bulunur."

"Bir müessesenin başında bulunan baş idarecinin çok dikkat etmesi, sinirlerine hakim olması lâzımdır. Az konuşup çok dinlemelidir. Toplantılara mevzu ne ise iyice tetkik ederek hazırlıklı gitmeli ve ilgililerin fikirlerini aldıktan sonra görüşlerini söylemelidir. İş arkadaşları ile fazla samimi olmamalıdır."

"İşler kötüye gittiği zaman moral bozuluyor. O zaman

birden bire her şeyi kapkara görüp, kötü düşüncelere saplanmamak gerekir. Doğru iseniz, azimli iseniz, her çareye başvurmanız ve hakkınızı aramanız gerekir, iş düzelir."

Başarılı bir iş adamının taşıması gereken özellikler;
>> Yönetici veya müteşebbis iyi bir tahsil yapmış olmasıdır

>> Dış dünya ile bütünleşmek rahat ve sürekli ilişki kurabilmek için yabancı dil bilmelidir.

>> Sermaye yapısına önem vermelidir.

>> İş dünyasında önemli olan bir teşebbüs kurmak değil, kurulan bu teşebbüsü uzun ömürlü yapmak ve devamlılığını sağlamaktır.

>> Bu amaçla şirketler kurulduktan sonra iyi organize edilmeli bir kişinin varlığına bağlı olmaktan çıkarılmalıdır. Bu amaçla yapılması gereken şey müesseseseleşmek ve sağlam bir profesyonel kadro kurarak işi yürütmek ve genişletmektir.

"Bugün Türk sanayisinin dış pazarlarda karşılaştığı rekabet, iç pazardaki rekabetten çok daha zorludur. Dışa açılabilmek için; kalite, uygun fiyat ve devamlılık esastır. Hedeflerinizi seçerken gerçekçi olun. Önemli kararları tek başınıza vermeyin. İş arkadaşlarınıza danışın, tartışın ve karara beraberce ulaşın. Kendinize güvenin! Yabancıların bizden daha akıllı olduklarını sanmayın. Onların gücü, metodlu çalışmaktan doğmaktadır. Sizde metodlu çalışmaya özen gösterin."

"Sizlere tavsiyelerimi şöyle özetlemek istiyorum: Üzerinize aldığınız her vazifeyi tam olarak yapmaya

çalışınız. Her işe girmek yerine mevcut işleri kuvvetlendiriniz. Planlı, programlı çalışmaya daha çok önem veriniz. İhracatı geliştirmek için bütün imkanları araştırınız. Yurt içi ve yurt dışı rekabete hazır olunuz. Fuzuli finansman masrafından kaçınınız. 'Damlaya damlaya göl olur' sözünü unutmayınız. Her tasarrufa önem veriniz. Şahsi ve şirketlerinizin menfaatlerinden ziyade grubun menfaatlerini ön planda tutunuz. Büyüklerinize daima saygı gösteriniz. Bir iş adamının vazifesi yalnız kendi işlerini idare etmek değildir; memleketinin sosyal işleri ile de meşgul olması lazımdır."

Türkiye İstanbul, İzmir ve Ankara'dan ibaret değil. Bir iş adamının memleketini iyi tanınması ve bilmesi şart. Bilhassa büyük çapta iş yapanlar memleketteki çalışma ortamını gidip gözleriyle görmelidir. Hakiki durum hakkında önce böyle fikir sahibi olunabilir, İstanbul'da Boğaz'a bakan, deniz gören iyi döşenmiş çalışma odalarından, bürolarından değil! Anadolu'yu görmeden, Cumhuriyet devrinde neler yapıldığını anlayamazsınız. Memleketi tanımadan Nice'i, Cannes'ı, Calilifornia'yı veya Los Angeles'i görüp öğrenmek marifet değildir."

"Şahsi düşüncelere, kaprislere kapılarak beceriksiz, kabiliyetsiz adamları iş başına getirmeyiniz. Bütün şirketler kabiliyetli insanların omuzlarında yükselmektedir."

Anne-babalara;

"Ben varlıklı ve tanınmış birçok kişinin itibar ve servetlerini kaybettiklerine tanık oldum... Lüks merakı, bol paralar harcanan şatafatlı yurt dışı gezileri, gereksiz borçlanmalar bu çöküşlerin başlıca sebepleriydi... Bu inançladır ki, gençlere, çeşmenin suyunun her zaman gür akmayacağını hesaba katarak tedbirli olmalarını hatırlatmaya görev saymışımdır... Bana 'çok tutumlu' hatta 'cimri' diyenlere güler geçerim!.."

"Bu güzel memleketin iyi yetişmiş gençlere büyük ihtiyacı vardır. Sevgili anneler ve babalar, iyi yuva kurmuş, birbirlerine saygı ve sevgisi olan ailelerin çocukları iyi yetişir. Çocuklar bir fotoğraf

makinesini benzerler. Anne ve babanın bütün hayatını her an tespit ederler. Bir anne ve bir baba çocuklarını iyi yetiştirir, iyi okutursa, bu evlatlar aile ve memleketlerine faydalı olur, bu suretle vazifenizi yapmış olursunuz. Bir anne veya babanın bırakacağı en iyi miras iyi yetişmiş çocuklardır."

Gençlere;

"Kültürlü olmaya çalış, mutlaka bir dil öğren, dünyayı takip et."

"Birdenbire yükselme hevesine düşmeyiniz. Hangi alanda olursanız olunuz yükselme kademe kademe olmalı. Böylece hem iyi yetişir hem de üzerinize aldığınız görevlerde başarılı olursunuz."

"Bence insan kendi aklını kullanmadan önce, güvendiği kimselerden fikir almalı, bu fikirler üzerine oturup düşünmeli, sonra kararını vermelidir."

"Kıymetli gençler,
Bu vesile ile geçirdiğim tecrübelerden sizlere birkaç tavsiyede bulunmak istiyorum:
>> Bundan sonra hayatınızın ikinci safhası başlayacaktır. Yeni bir üniversiteye gireceksiniz. Bu Hayat Üniversitesidir ve bu üniversiteden diploma almak yoktur. Fakat her gün biraz daha tecrübe kazanacaksınız.
>> Hangi işte olursanız olun, sıhhatinize çok dikkat edin. Sıhhatli olmayan bir insan muvaffak olamaz.
>> İyi bir aile yuvası kurun. Düzenli bir aile erkeğinin muvaffakiyeti daha fazladır.
>> Üzerinize aldığınız vakifeyi layıkıyla yapabilmek için elimizden gelen gayreti esirgemeyin.
>> Az konuşun çok dinleyin. Çok konuşan daima kaybeder.
>> Hayatta kendi başınızdan geçen tecrübelerden faydalanmayı ihmal etmeyin.
>> Birden zengin olma hırsına kapılarak çok yer değiştirmeyin."

"Benim kanaatime göre muntazam bir hayat sürülmesi lazım. Uykuyu, işi ve istirahati -istirahatin içine spor da girer- dengeli ve ahenkli tutmak gerekir. Hiçbirinin israfına ve ifradına kaçılmamalıdır... İnsan hayatta her şeyi yapmalı, her şeyin tadına varmalı..."

A photograph of Mary Robinson, an elderly woman with short, wavy, light brown hair, smiling. She is wearing a light blue blazer over a black turtleneck and a black skirt. She is standing in a museum gallery, leaning her right hand on a dark wooden railing. In the background, there is a large, ornate, golden-colored sculpture on a pedestal, and a large, abstract painting on the wall. To the left of the sculpture, there are two small, white, crescent-shaped decorative objects on a shelf. The floor is covered with a patterned rug.

“Dünya ile uyum
içinde yaşamak
bizim elimizde”

MARY ROBINSON

AYŞEGÜL KURŞUN KAPTAN

FOTOĞRAFLAR: MÜSLÜM BAYBURS

**İRLANDA'NIN İLK KADIN
CUMHURBAŞKANI OLAN MARY
ROBINSON, DÜNYANIN EN SAYGIN
İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARINDAN.
ROBINSON, İKLİM ADALETİ,
İNSAN HAKLARI VE KURUMSAL
SORUMLULUKLA İLGİLİ SORULARIMIZI
YANITLARKEN TÜM İNSANLIĞA
ÇAĞRIDA BULUNDU.**

Dünya çapında birçok siyasetçi liderlik yaptığı dönemin ardından kendi köşesine çekilip sakin bir hayat yaşamayı tercih ediyor. Mary Robinson ise bu kalabalık grup içinde yer almıyor. İrlanda'nın ilk kadın cumhurbaşkanı olan Robinson, sivil toplum kuruluşlarında çalışıyor, konferanstan konferansa koşuyor, daha iyi bir gelecek yaratmaya dönük fikirlerini anlatıyor. Yaşına dair espriler yapmaktan keyif alan Robinson, dünyayı dolaşıp yoksullarla konuşuyor, eylemlere katılıyor. İnsan hakları, cinsiyet eşitliği ve iklim adaleti Robinson'ın odak noktasında ve bunların birbiriyle ilişkisine dikkat çekerek bireyleri, kuruluşları, hükümetleri aksiyon almaya davet ediyor. 1990-1997 yılları arasında İrlanda Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı görevinde bulunan Mary Robinson, Dublin Üniversitesi (Trinity College), King's Inns ve Harvard Hukuk Okulu'ndan mezun. İrlanda ve Avrupa mahkemelerinde önemli davalarda kadın ve insan hakları için mücadele eden bir avukat olarak tanındı ve Trinity College Hukuk Bölümü'nde dersler verdi. Şu anda burada rektörlük görevini de yürütüyor. Cumhurbaşkanlığı görevi sonrasında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nde çalıştı. Realizing Rights: The Ethical Globalization Initiative'i (Hakların Tanınması: Etik Küreselleşme Girişimi) kurarak başkanlığını üstlendi. ABD eski Başkanı Barack Obama'dan Başkanlık Özgürlük Madalyası gibi birçok ödül ve dünyanın en seçkin üniversitelerinden 40'ın üzerinde fahri doktora unvanı aldı. Mary Robinson halen, iklim değişikliği mağduru olan yoksul ve güçsüzlerin düşünce liderliğini, eğitimini ve savunuculuğunu üstlenen bir merkez olan Mary Robinson Vakfı – İklim Adaleti'nin başkanlığını üstleniyor.

22 Aralık 2017 tarihinde düzenlenen Koç Holding Üst Düzey Yöneticiler Toplantısı'na (ÜDYT) konuk konuşmacı olarak katılan Robinson, Bizden Haberler'in sorularını yanıtladı.

İklim değişikliğiyle mücadele konusunda önemli işlere imza atıyorsunuz. Temel motivasyonunuz nedir?

Ben iklim değişikliğine bir bilim insanı ya da çevre avukatı gibi yaklaşıyorum. Bunun insanlar üzerindeki etkisini önemsiyorum. Sağlık, eğitim ve barınma açısından etkilerini... Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiseri olarak hizmet verdiğim yıllarda bu konuların birbiriyle ne kadar ilişkili olduğunu bizzat gördüm. 21. yüzyılda insan haklarına en büyük tehdit, iklim değişikliği. Ve bu beni iklim adaleti kavramına götürdü.

Bu kavramı sık sık vurguluyorsunuz. Biraz açar mısınız?

İklim adaleti, iklim değişikliğinin adil bir şey olmadığını anlatır. İklim adaleti için iklim değişikliğinden en çok zarar görenlerin yanında olmalıyız. Onları geride bırakmadığımızdan emin olmalıyız. Bugünün eşitsizliklerle dolu dünyasında kaç kişinin geride bırakıldığını görmek çok çarpıcı. Dünyada 1,3 milyar kişi elektrikten yoksun olarak yaşıyor. 2,6 milyar kişi açık ateşte yemek pişiriyor. Yılda 4 milyon kişi bundan kaynaklı olarak eve yayılan duman nedeniyle hayatını kaybediyor. Ölenlerin çoğu kadınlar ve küçük çocuklar. Onlar iklim değişikliğinde en fazla paya sahip kişiler değil ama en çok onlar zarar görüyor.

ÖRNEK BİR GİRİŞİM: "B TEAM"

Mary Robinson'ın üyesi olduğu B Team, bir grup küresel iş dünyası liderinin bir araya gelerek oluşturduğu, kâr amacı gütmeyen bir inisiyatif. B Team, misyonunu "insanların ve gezegenin refahını sağlamak için, iş yapma şeklini iyileştirmede katalizör görevi görme" olarak özetliyor. B Team'in oluşturduğu çerçevenin satır başları kendi ifadeleriyle şöyle:

>> Özel sektör hem sorumluluklarını hem de başarı kıstaslarını tekrar tanımlamalı.

>> "A Planı" iş dünyasının sadece kâr düşüncesi ile motive olması; ve bu artık geçerli bir opsiyon değil. Buna göre, biz, iş dünyasının sosyal, çevresel ve ekonomik yarar için önde gelen bir güç oluşturması için bir "B Planı" oluşturuyoruz. Bu bizim vizyonumuz.

Paris İklim Anlaşması ikinci yılını doldurdu. Anlaşma imzalanmadan hemen önce, bu anlaşmanın 2. Dünya Savaşı'nın bitişi gibi tarihi bir adım olduğunu söylemişsiniz. Şu ana kadar alınan yolu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Paris Anlaşması'nın tarihi bir adım olduğuna kesinlikle inanıyorum. Dünya çapında birçok kişi de böyle düşünüyor. Başkan Donald Trump'ın ülkeyi anlaşmadan çekeceğini açıklamasından sonra, ABD'de eyalet yönetimlerinden, iş dünyasından, yardım kuruluşlarından, halktan ve üniversitelerden "Biz hâlâ anlaşmaya dahiliz" diyen çok önemli sesler yükseldi. Bunu sağlayan ise Paris Anlaşması'na götüren süreçti.

Bu konu sadece hükümetlerle sınırlı değil. Anlaşma toplumdaki herkesi aksiyon almak için cesaretlendiriyor ve işte bu sayede de hâlâ işe yarıyor. Paris Anlaşması'nın tarihi bir adım olduğuna ve bundan sonra da bu yolda ilerlenmesi gerektiğine inanıyorum.

Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak için atılması gereken adımlar neler?

Anlaşma, bir mihenk taşı; ama aynı zamanda zayıf da. Herhangi bir yaptırım yok. Şu anda verilen sözleri yerine getirme şeffaflığı ve daha fazla diyalog konularında bazı kurallar koymayı konuşuyoruz. Gerçek şu ki, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un Aralık 2017'de, Paris Anlaşması'nın ikinci yıl dönümünde öncülük ettiği One Planet Summit (Tek Gezegen Zirvesi) gibi inisiyatiflere ihtiyacımız var. Ben de bu zirveye katıldım. Katıldığım toplantılarda bu zirveden çıkan 12 inisiyatifi anlatıyorum. Çünkü bunlar çok önemli. Bu inisiyatifler, hükümetleri, sivil toplumu, kalkınma bankalarını, iş dünyasını da kapsıyor. Birbirinden farklı, ama herkesi ilgilendiren konuları içeriyor. Buradaki asıl konu, herkesi sorumlu tutmak: "Yapacağım" dediğiniz şeyleri yapıyor musunuz? Şu anda yeterince baskı yok ve başarıya ulaşmak için grup baskısına ihtiyaç var.

Dünya çapında pek çok özel sektör kuruluşu iklim adaleti konusunda görev üstlenmeye açık ancak özellikle gelişmekte olan ülkelerde bu tamamen gönüllülüğe dayanıyor. Özel sektörü iklim adaletine destek olmaya teşvik için neler yapılabilir?

B Team adını verdiğimiz bir grup önde gelen iş dünyası lideriyle bu konuda işbirliği yaptığımı söylemekten büyük mutluluk duyuyorum. Bu liderlerin arasında Paul Polman, Mo Ibrahim, Richard Branson gibi isimler var. Hepsi Paris Anlaşması'nın imzalandığı yıl olan 2015'te, 2050 yılına kadar şirketlerinde ve tedarik zincirlerinde sera gazı emisyonunu net olarak sıfıra indirme sözü verdi. Ayrıca şirketlerle iklim adaleti konusunda nasıl lider olunabileceğine dair konuşuyoruz. Bunu başarabileceklerini ve iklim adaletinin işlerinin bir parçası olabileceğini gösteriyoruz.

ABD BAŞKANI DONALD TRUMP'IN ÜLKEYİ PARİS ANLAŞMASI'NDAN ÇEKECEĞİNİ AÇIKLAMASINDAN SONRA, EYALET YÖNETİMLERİNDEN, İŞ DÜNYASINDAN, YARDIM KURULUŞLARINDAN, HALKTAN VE ÜNİVERSİTELERDEN 'BİZ HÂLÂ ANLAŞMAYA DAHİLİZ' DİYEN ÇOK ÖNEMLİ SESLER YÜKSELDİ.

AB ve ABD'den beklenen daha iyi bir dünyaya giden yolda önderlik etmeleri. Oysa ABD hükümetinin bazı hamleleri uluslararası iş birliğini desteklemiyor. AB'nin ise daha yakın bir entegrasyon yolunda pek iyi bir yıl geçirdiği söylenemez. Bütün bunlara rağmen, daha huzurlu ve daha iyi bir dünyaya ulaşmak için bazı pozitif adımların atılacağını umabilir miyiz?

Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Ajandası ve Paris Anlaşması benim için çok önemli gündem maddeleri. Bu hâlâ geçerli olan bir dünya programı. AB, ABD, dünyanın geri kalanında ve elbette Türkiye'de yapmamız gereken, sürdürülebilir kalkınma hedeflerini ve Paris Anlaşması'nı uygulamaya koymak. Çünkü bizi daha güvenli bir dünyanın değerlerine götürecek tek yol bu. Bu program, bizim gündemimiz olmaya devam ediyor ve sözlerimizi yerine getirmeliyiz.

Son dönemde Ortadoğu'da pek çok sorun yaşanıyor. Gerilim yakın zamanda azalmayacak gibi. Daha huzurlu bir bölge için Türkiye'nin rolü ne olabilir?

Türkiye ve Rusya, İran ile birlikte Suriye konusunda önemli bir rol oynuyor. Umarım bunun sonucu Suriye halkı için çok iyi olur. Türkiye çoğunluğu Suriyeli olmak üzere yaklaşık 3,4 milyon mülteciye ev sahipliği yaptı. Bunlar önemli. Bizim barışçıl bir çözüme ihtiyacımız var. Bir başka endişe kaynağı ise Sünni ve Şii ayrımının büyümesi ve özellikle Suudi Arabistan ile İran arasındaki anlaşmazlık. Bu durum çok kaygı verici. Türkiye'nin bu gerilimi azaltma konusunda yapabileceği her şey çok önemli. Bir parçası olduğum The Elders organizasyonu da bu ayrım konusunda çok endişeli. Türkiye'nin bu konuda her türlü yardımı çok işe yaracaktır.

Yıllar boyunca insan hakları, kadın-erkek eşitliği ve iklim adaleti için mücadele etmiş biri olarak, yeni yılda bu konulara dair umutlarınız ve kendinize verdiğiniz sözler neler olacak?

2018, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin kabul edilmesinin 70. yılı. İnsan hakları savunucusu olarak, ben de vakfımdaki çalışma arkadaşlarımla beraber ve kişisel olarak bu konuda daha fazla çalışacağım. Geleceği düşündüğüm için, yaşam şeklimde bazı değişiklikler yapacağım. Örneğin daha az et yemek ve daha çok toplu taşıma aracı kullanmak gibi bazı küçük, kişisel katkılarım olacak.

Bir an için politika, hükümetler ve uluslararası kuruluşları bir kenara bırakalım. Torunlarımıza daha

iyi bir dünya bırakma konusunda bireylere vereceğiniz mesajlar neler?

Kişilerin bireysel olarak dünyada neler olduğuna dair, özellikle de iklim sorununa kafa yorması çok önemli. Benim en büyük torunum 14 yaşında, en küçüğü ise 6 aylık. Yani 2050 yılında 30'larında ve 40'larında olacaklar. O zaman dünya nasıl bir yer olacak? Dünyada 9 milyar, belki de daha fazla insan yaşıyor olacak. Şu anda nüfus 7,4 milyar. Büyük olasılıkla daha fazla fırtına, kuraklık olacak ve deniz suyunun seviyesi ciddi miktarda yükselecek. Her toplumda, her ülkede herkesin kişisel olarak sorumluluk almasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. İnsanlığın geleceği söz konusu. İronik şekilde, eğer yaşamı yok edersek dünya çok hızlı şekilde eski haline gelebilir, ancak biz yok olmuş oluruz. Dünyaya zarar vermeyi bırakmak ve tekrar dünyayla uyum içinde yaşamak bizim elimizde. Bu da sadece hükümetlere ya da iş dünyasına düşen bir görev değil. Her anne, baba, amca, büyüyen her çocuk için geçerli. Özellikle de genç insanlar için. Bunun daha iyi kavranması, benim herkes için yeni yıl dileğim ve sözüm. ■

PARİS ANLAŞMASI'NIN VAATLERİ

Aralık 2015'te düzenlenen Paris İklim Konferansı'nda, 195 ülke tarihte ilk kez evrensel, yasal açıdan bağlayıcı bir iklim anlaşması imzaladı. Bu anlaşma küresel ısınmayı 2 °C'nin altında tutarak tehlikeli iklim değişikliğini engellemek amacıyla bir aksiyon planını kapsıyor. Bu plana göre ülkeler aşağıdaki konularda anlaşmaya vardı:

>> Her ne kadar gelişmekte olan ülkelerde daha uzun süreceği kabul edilse de, küresel emisyon değerlerinin olabildiğince azaltılması gerekiyor.

>> Bilimin yardımıyla, bu anlaşma sonrasında emisyon miktarını azaltacak hızlı kesintilere gidilecek.

Anlaşmanın şeffaflığı konusunda da aşağıdaki konularda fikir birliğine varıldı. Buna göre ülkeler,

>> Her beş yılda bir bilimin elverdiği oranda hedefleri yükseltecek.

>> Hedefleri ne kadar gerçekleştirdiklerini hem birbirlerine hem de kamuya açıklayacak.

>> Güçlü bir şeffaflık ve hesap verme sistemi ile uzun vadeli amaca giden gelişimi takip edecek.

“Şirketler 20 yıl sonrasına nasıl hazırlanmalı?”

MIKE WALSH

FOTOĞRAFLAR: MÜSLÜM BAYBURS

**FÜTÜRİST, İNOVASYON KOÇU,
ÇOK SATAN KİTAP YAZARI...
TOMORROW ŞİRKETİNİN CEO'SU MIKE
WALSH, BÜTÜN DÜNYAYI GEZEREK,
YAPTIĞI KONUŞMALARDA GELECEĞİN İŞ
DÜNYASINI RESMEDİYOR.
WALSH'UN ÖNGÖRÜLERİ,
ŞİRKETLERİ İLERİYE TAŞIMAK İÇİN
ÖNEMLİ İPUÇLARI SUNUYOR.**

Yılın 300 gününü seyahatlerde geçiren, dünyanın dört bir köşesinden konferanslara konuşmacı olarak davetler alan, Fortune 500 şirketlerine danışmanlık yapan genç bir adam... Çevik adımlarla çıktığı sahneyi bir performans sanatçısı gibi kullanıyor. Geleceğin dünyasını anlatırken izleyicilerin doğrudan gözünün içine bakıyor, espriler yapıyor, sunumlarını ilginç videolarla destekliyor ve bir saatlik kesintisiz konuşmasında tansiyonun bir dakika düşmesine izin vermiyor.

Firmaların kendilerini 21. yüzyıla göre tasarlamalarına yönelik küresel düzeyde danışmanlık veren Tomorrow şirketinin CEO'su Mike Walsh, bir fütürist, inovasyon koçu ve çok satan kitap yazarı. 2017 yılında Koç Holding'in Üst Düzey Yöneticiler Toplantısı'na (ÜDYT) konuk konuşmacı olarak katılan Walsh, "İşimin zor kısmı, ne yaptığımı sorduklarında başkasına anlatamamam. Bana 'fütürist nedir' diye sorduklarında ne dediğimi aslında anlamıyorlar. Fal bakmak gibi düşünüyorlar. 'Hayır' dediğimde hayal kırıklığına uğruyorlar" diyerek sözlerine başlıyor. Walsh, geleceğin iş dünyasını, tüketicilerini, iş yapma biçimlerini resmederken adeta yalnızca kendisinin gördüğü bir fotoğrafı tüm detaylarıyla anlatıyor ve uluslararası ününün hakkını teslim ediyor.

Walsh, "Tarihin ilginç bir aşamasındayız. Kaçınılmaz bir dönüşümden bahsediyoruz" diyor ve şu soruyu soruyor: "21. yüzyılın dijital dönüşüm hikayesinin kahramanı kim olacak? Apple, Google, Facebook, Amazon mu? Yoksa bu, teknolojiyle hiç ilgisi olmayan bir öykü mü? Bu insanlarla ve insanların nasıl değiştiğiyle ilgili bir öykü mü?"

Walsh, yanıtı da kendi veriyor: "Bugün olan biten, Silikon Vadisi'ndeki bir avuç şirketten çok daha büyük. Her sektör, her gelenek, her şirket, her lider, organizasyonlarınızda çalışan herkes dünyanın nereye gideceğini düşünmek durumunda. Bunun nedeni daha hızlı internet ya da daha iyi mobil teknoloji değil. Bunun nedeni müşterilerimizin,

iş ortaklarımızın, çalışanlarımızın davranışlarının değişmesi. Kısacası, başarıyı yakalamak için hepimizin gelecek üzerine kafa yorması şart."

Walsh, bu değişen dünyada şirketlerin nasıl aksiyon alması gerektiğini anlatıyor. Değişen tüketiciye nasıl ulaşılacağı, kurumsal kültürün ne yönde değişmesi gerektiği, iş modellerinin ne yönde evrileceği, değişime liderlik etmek bu genç fütüristin odak noktasında. Walsh, iş dünyasını yakından ilgilendiren bu konularda Bizden Haberler'in sorularını yanıtladı. Verdiği yanıtlar, herkesi geleceğe dair bir kez daha düşünmeye yöneltecek nitelikte.

**GELECEĞİN PERAKENDE DÜNYASI İÇİN İKİ
PROTOTİP**

Mike Walsh, Koç Holding'in Üst Düzey Yöneticiler Toplantısı'nda geleceğin perakende dünyasını iki örnekle anlattı. İşte bu ilginç örnekler:

Disney'in bilim-kurgusal oteli: "Disney, Star Wars temalı bir otel yapıyor. Bu bir uzay gemisi gibi. Bütün pencereler uzaya bakıyor; yani video ekranı şeklinde. Bu otele giriş yaparken kendinize bir isim seçiyorsunuz. Oteldeki herkes size bu yeni isminiz ile sesleniyor. Öyküdeki rolünüze göndermeler yaparak sizinle konuşuyorlar. Filmde bir karakter oluyorsunuz. Size sihirli bileklikler veriyorlar. Para kullanmanız gerekmiyor. Disney bu sistemi kurmak için 1 milyar dolar harcadı. Bu örneği veriyorum çünkü her perakende mağazası, her banka, her tür fiziksel ortamın beş sene sonra neye dönüşeceğini anlamak için bu bir prototip."

Amazon'un kasiyersiz süpermarketi: "Amazon Whole Foods'u satın aldı ve planlarını açıkladı. Süpermarketlerde kasiyer yok. Ürünleri alıp çantanıza, cebinize atıyorsunuz. Aldığınız ürünleri tanımlıyorlar ve size otomatik olarak fatura ediyorlar. Amazon binlerce kişiyle çalışıyor ama 30 bin tane de robot istihdam ediyor. Bu robotları yöneten ise algoritmalar. Amazon belki de artık bir ürünü sipariş vereceğinizi öngörecektir, daha ihtiyacınız doğmadan sipariş vereceğinizi bilecek, bu ürünü stoğa ekleyecek. Belki de yakında siz sipariş vermeden ürün evinize gelecek, paketi açacaksınız, ihtiyaç duyduğunuz bir ürün göreceksiniz. Belki Jeff Bezos'a kimin patron olduğunu göstermek için ürünü geri göndereceksiniz ama üç gün sonra o ürüne ihtiyaç duyacaksınız."

Geleceğe dair bir tahmin ile başlayalım ve 2038 yılının "Global Fortune 500" listesini hayal edelim. Dünyanın en büyük 500 şirketinin yer aldığı listede sektör ve ülke dağılımı ne yönde değişecek?

Fortune 500 listesinde bugün ilk 10 sırada yer alan şirketler temel olarak enerji, otomotiv ve perakende sektörlerinden. Bunlar, doğrudan yıkıcı değişim yolunda olan üç sektör. Önümüzdeki 20 yılda tam olarak hangi şirketlerin hayatta kalacağını ve serpilip büyüyeceğini tahmin etmek zor olsa da emin olabileceğiniz iki nokta var. Birincisi, bu listede global Çinli şirketlerin sayısı artacak. İkincisi, Amazon.com, Tencent ve Alibaba gibi; veri, makine öğrenmesi ve dijital ekosistemlerini bir manivela olarak kullanarak finans, ulaşım, eğlence ve iletişim gibi yakın sektörlerle açılabilen platform şirketleri, listede daha fazla yer alacak.

Şu ifade size ait: "Çin'in yıkıcı mobil teknolojisinden Hindistan'ın düşük maliyetli iş modellerine, Afrika'nın sonraki kuşak mobil bankacılığında Güney Amerika'nın sosyal tüketici korumacılığına, global inovasyon yeni bir coğrafyaya doğru kayıyor."

Bahsettiğiniz bu yeni coğrafyada Türkiye'nin nasıl bir yeri olabilir?

Türkiye'nin yeni, dijital dönüşüm geçiren global ekonomide öncü rol oynamak için harika bir fırsatı bulunuyor. Demografinizde gençler öne çıkıyor; mobili merkeze alan, teknoloji bilinci yüksek bir nüfusunuz var; imalat becerileriniz yüksek ve hem doğuya hem batıya yakın bir coğrafyadasınız. Dijital platformlardaki ilerleme için azaltılması güç olan tek maliyet nakliye. Türkiye akıllı fabrikalara, ileri tedarik zincirlerine yatırım yapabilir ve dinamik, küçük işletmeleri global algoritmik platformlara bağlayabilirse hem güçlü, bölgesel bir imalat kavşağı olarak rolünü genişletir hem de Çin'in yeniden inşa etmeye çalıştığı 21. yüzyıl İpek Yolu'nun önemli bir parçası olur.

"TÜRKİYE AKILLI FABRİKALARA, İLERİ TEDARİK ZİNCİRLERİNE YATIRIM YAPABİLİR VE DİNAMİK, KÜÇÜK İŞLETMELERİ GLOBAL ALGORİTMİK PLATFORMLARA BAĞLAYABİLİRSE GÜÇLÜ, BÖLGESEL BİR İMALAT KAVŞAĞI OLARAK ROLÜNÜ GENİŞLETİR VE ÇİN'İN YENİDEN İNŞA ETTİĞİ 21. YÜZYIL İPEK YOLU'NUN ÖNEMLİ BİR PARÇASI OLUR."

Dijital dönüşüm, bilgi teknolojilerinden faydalanmak, inovasyona liderlik etmek... Bütün bunlar kulağa çok hoş geliyor ancak aynı zamanda bütçe gerektiriyor. Diğer taraftan bunlara ayrılan bütçenin bir yatırım olduğu ve uzun vadede başarı getireceği açık. Başarılı şirketler geleceğe yatırım ile bunun maliyetini yönetme dengesini nasıl kuruyor?

Dijital dönüşüm artık gökyüzünde yer alan, spekülasyon bir yatırım değil. Otomasyon, çözümsel matematik ve yapay zeka kendini fonlayan itibarlı bir iş olarak kullanılarak, somut, ölçülebilir sonuçlar getirebilir. Ölçülmesi daha zor olan değişiklikler kültürle ilgili olanlardır ancak bazı açılardan gelecek için en önemli yatırımlar bunlardır. Yeni yöntemlerle çalışma konusunda kendini rahat hisseden ve aynı zamanda şirketinizde dönüşüme aktif olarak yön veren, veriye dayalı iş yapan liderlerin yetkili olduğu bir kültürü nasıl yaratırsınız?

Bütün şirketler gelecekte hayatta kalmayı ister ve hemen hepsi ihtiyaç varsa kültürel değişime açıktır. Ancak her biri bu açıdan başarılı olamıyor. Kültürel değişim yaratmak isterken şirketlerin yaptığı en yaygın hatalar neler?

Şirketlerin yaptığı en büyük hatalardan biri başka bir şirketin kültürünü

WALSH'TAN LİDERLERE TAVSİYELER

>> "İş görüşmesi yaptığınız son kişiyi düşünün. Öngörülemeyen bir şey ortaya çıktığında nasıl tepki verir? Bunu bir meydan okuma olarak mı alır yoksa size koşup kurallar kitabı doğrultusunda bu konuda nasıl bir yöntem izlemesi gerektiğini mi sorar? Ekibinizdeki kişilerin çoğu ikinci türdeyse bir daha düşünmelisiniz.

>> Yaptığımız işi nasıl daha verimli hale getirebiliriz? Otomasyonun önemli bir yönü daha az insan istihdam etmek değil, aynı zamanda daha akıllıca çalışma yolları bulmak. IBM son olarak insanların evden çalışmasından vazgeçti. Bu tuhaf değil mi? Sonuçta, bu şirket insanların uzaktan çalışmasına elveren sistemin yaratıcısı. Bu kararı almalarının nedeni projelerde iş birliğinin önemini fark etmeleri. Bu nedenle otomasyona bakarken öncelikle insanların gerçek bir iş birliği içinde nasıl çalışabileceğine kafa yorun.

>> Gelecekte çalışmanın sizin işiniz olmayacağını düşünüyorum. Sizin işiniz çalışmayı tasarlamak olacak. Karar vermekten vazgeçmelisiniz. Onun yerine sizin yerinize karar verecek sistemler kurmalısınız. İş yapacak teknolojiyi tasarlamak varken neden iş yapasınız?

>> Her şirket bir yazılım şirketi olacak. Örneğin bir otomotiv şirketini ele alalım. John Deere bir traktörün ne zaman bozulabileceğini biliyor ve bozulmadan hemen önce tarlaya bir uzman gönderiyor. John Deere'den traktör almak aynı zamanda üretkenliğe dair bir vaat satın almak anlamına geliyor. Bütün şirketler bu değişime uymalı ve bir anlamda, yazılım şirketi olma yolunda ilerlemeli.

kendisinininkine empoze etmek. Her şirket bir yeni girişim gibi hareket edemez ya da 20 yaşın altındaki gençler için tasarlanmış bir ortamda iş yapamaz. Kültür bir kaza değildir; kolektif hafıza ve paylaşılan değerler üzerinden zamanla şekillenir. Buradaki temel nokta, kültürünüzdeki işe yarayan ve gelecek ile alakalı yönleri bulmak ve bunları yükseltip teşvik etmektir.

Bugünün tüketicisi 20. yüzyılınkinden çok farklı. Kitlesele üretim çoğunlukla onların ihtiyaçlarına

çözüm üretmiyor. Farklı görünmek istiyorlar ve özel tasarlanmış ürünler talep ediyorlar. 20 yıl sonra daha başka neler göreceğiz?

Yapay zeka ve algoritmalarla şekillenen bir dünyada büyüyen geleceğin tüketicisi; bir şirket, marka veya platformla etkileşime geçtiğinde her seferinde hiper-bireyselleşme bekleyecek. İster bir perakende mağaza ister banka şubesi olsun, her deneyim onların kendi verisinden hareketle şekillendirilmiş olmalı. Onlar daha ifade bile etmeden ihtiyaçları karşılanmalı. Şirketlerle sadece ekranlar ve telefon aracılığıyla etkileşim kurmayacaklar; aynı zamanda ses ara yüzleri, sensörler ve geniş bir yelpazede bir dizi bağlantılı nesne devreye girecek. Bu, şirketler için ilginç bir soruyu ortaya çıkarıyor: Müşterilerinizi anlayabiliyor ve hissedebiliyorsanız, onlarla konuşmak için neden zaman harcayasınız? Bunun yerine, onların nasıl davranmasını istiyorsunuz?

Pazarlamanın kuralları 20 senede nasıl değişecek?

Tuhaf bir şekilde, pazarlamanın temel kuralları büyük ölçüde aynı kalacak. Bunun basit bir nedeni var: İnsanlar güçlü hikayeler istiyor ve bu her zaman böyle olacak. Temel fark, programatik medya satın almadan, kişiye özel yaratıcılığa geçiş olacak; gelecekte pazarlama dünyasının her unsuru veri ve algoritmalar tarafından belirlenecek ve şekillendirilecek. Bu, süreci yöneten yaratıcı, ilham dolu insanların bir rolünün kalmayacağı anlamına gelmiyor; sadece insani yaratıcılık ile otomasyonla yönlendirilen pazarlama teknolojisinin tek, etkin bir organizma gibi çalışması gerekecek.

Liderlik de değişiyor. Geçmişle kıyaslarsak, deneyim ve karizma iyi liderlik için daha az önemli gibi görünüyor. "En etkili liderler" listelerinde şimdiden birçok genç iş insanı var. 20 yıl sonra etkili liderlik için anahtar unsurlar neler olacak?

Gelecekte "algoritmik liderler" diye tanımladığım liderleri daha fazla göreceğiz. Bu, iki önemli özelliği bir arada taşıyan, yeni bir lider kuşağını anlatıyor: İnsani içeriğin karmaşıklığını anlama yeteneği ve bilişsel düşünebilme becerisi. İnsani içerik, nihayetinde başkalarının nasıl motive edilebileceğiyle; müthiş bir müşteri deneyiminin ne olduğunu kavrarken insanları aksiyona yöneltmek için ilham vermekle ilgili... Bilişsel düşünebilme ise programlama becerisi değil; daha etkin olabilmek için teknolojiyi kaldıraç olarak kullanmaya elverecek şekilde, veriye dayalı bir yöntemle sorunları ele alma ve karar verme yeteneği. ■

KOÇ TOPLULUĞU DİJİTAL DÖNÜŞÜM PROGRAMI

2016 YILINDA 'DİJİTAL DÖNÜŞÜM' PROGRAMININ HAYATA GEÇİRİLMESİYLE KOÇ TOPLULUĞU ŞİRKETLERİ DE YOĞUN BİR TEMPONUN İÇİNE GİRDİ. 2017 YILI İSE DİJİTALLEŞME ALANINDA ATILAN ADIMLARIN MEYVELERİNİN TOPLANDIĞI YIL OLDU.

Dünya dijitalleşmeyle birlikte hızlı bir dönüşümün içinde. Dijitalleşen dünyada ise şirketlerin en önem verdiği konuların başında 'bilgi' geliyor. Çünkü doğru bilgi aynı zamanda yüksek verimlilik ve kârlılık anlamına geliyor. İşte bu yüzden yeni dünya düzeninde rekabetin anahtarı, doğru bilgiye ulaşmak ve bu bilgiyi doğru dijital uygulamalarla birleştirmekten geçiyor.

Koç Topluluğu da 2016 yılında pek çok alanda benimsediği liderlik rolünü dijital dünyaya taşımak hedefiyle başlattığı "Dijital Dönüşüm" programını bugün tüm şirketlerinde aynı heyecan ve hızla sürdürüyor. Bu alanda yapılan çalışmalar bir

yandan müşteriye uçtan uca tasarlanmış satın alma deneyimleri yaşatırken, kişiselleştirilmiş ürün/hizmetler ile daha iyi ve daha hızlı cevap vermeye imkân sağlıyor. Dönüşüm sadece pazarlama alanında fayda yaratmıyor elbette. Aynı zamanda üretimde dijital teknolojilerin sunduğu yeni imkanlardan yararlanmayı, iş süreçlerini yalınlaştırıp verimliliğini artırmayı, çalışanların katılım ve yaratıcılıklarını tetiklemeyi ve bugüne kadar teknik olarak mümkün görülmeyen iş modellerini hayata geçirmeyi sağlıyor. Şirketlerin ise bu sayede öncülük ve rekabetçilik yönleri güçleniyor.

Bu hedef ve stratejilerle Koç Topluluğu şirketleri dönüşümün başladığı 2016 yılından bu yana 300'den fazla projeyi hayata geçirdi. 31. Üst Düzey Yöneticiler Toplantısı'nda Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu da konuşmasında, bu alanda kat edilen yola değinmiş ve Topluluk şirketlerinin örnek başarılarından söz etmişti. Bizler de, Bizden Haberler'in bu sayısında Tüpraş ve Koçtaş'ı, gelecek sayılarda ise diğer Topluluk şirketlerinin başarılı dijitalleşme çalışmaları ile örnek uygulamalarla elde edilen sonuçları sizlerle paylaşıyoruz.

Tüpraş veriyle yarına ışık tutuyor

Dijital dönüşümle katma değer yaratmayı başaran Koç Topluluğu şirketlerinden biri Tüpraş. Sürekli değişen ürün ve hammadde maliyetleri, kontrol ve bakım süreçleriyle tam anlamıyla dev bir tahminleme, optimizasyon ve kontrol işletmesi olan Tüpraş'ın ölçeği dikkate alındığında, operasyonlarındaki en küçük verimliliğin dahi net kâra büyük bir etki yapması mümkün. Bu nedenle veri analitiği Tüpraş'ın en önem verdiği konuların başında geliyor.

Bu alanda pek çok çalışma yapan şirketin 4 rafinerisindeki 150 bin sensörden günde 250 milyon satır veri toplanıyor. Bu veriler yapay zekâ ve analitik bilgiyi uygulamalarında kullanılmak üzere büyük veri platformuna gidiyor. Bu sayede her bir Tüpraşlı, milyarlarca veriden kendisiyle ilgili olana anında ulaşıyor ve bu sayede ihtiyacı olan analizleri yaparak hızlı ve etkin kararlar alabiliyor.

ÜRETİMDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Tüpraş'ın dijital dönüşüm çalışmalarında üzerinde durduğu en önemli konulardan biri de süreç kontrol uygulamalarında bilgisayar destekli öngörüler oluşturup üretimi optimum düzeyde gerçekleştirmek. Şirkette bu alanda geçtiğimiz yıl başlatılan süreç kontrol uygulamalarıyla önemli bir dönüşüm

başlatıldı. Kendi kendine test ve güncelleme yapabilen, diğer bir deyişle öğrenen yeni APC sistemine geçen Tüpraş, bu sistemle binlerce veriyi kullanarak üretimdeki standart sapmayı yüzde 3'ten yüzde 1'e düşürmeyi başardı. Bu uygulama insan müdahalesini yüzde 40 azaltırken tek bir üniteye şimdiden 3 milyon TL fayda sağladı. Bu sistem tüm rafinerilerde hızla hayata geçiriliyor. Tüpraş'ın önümüzdeki dönemde amacı ise sadece kendi süreçlerine yönelik uygulamalar geliştirmek değil, Koç Topluluğu için de çözüm merkezi olmak.

BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ'TA DİJİTAL DÖNÜŞÜM

- >> Tüpraş 4 rafinerisindeki 150 bin sensörden gelen 250 milyon satır veriyi, veri merkezlerinde işleyerek her bir Tüpraş çalışanının işine yarayacak analizler çıkarmasına olanak sağladı.
- >> APC sistemine geçerek üretimdeki standart sapmayı yüzde 3'ten yüzde 1'e düşürmeyi başardı.
- >> Tüpraş bu sistemin kullanıldığı tek bir üniteye şimdiden insan müdahalesini yüzde 40 azaltırken 3 milyon TL fayda yarattı.

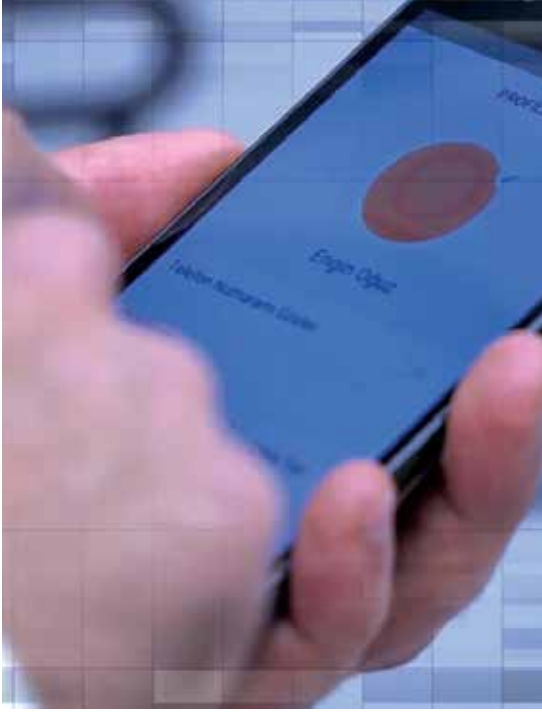
Koçtaş perakendede dönüşümü başlattı

Koçtaş müşterilerinin ihtiyaçlarını iyi anlayıp uygun çözümler sunan uzman ev geliştirme perakendecisi olma hedefiyle çıktığı yolda, 2017 yılının başında önemli bir dönüşüm programına başladı. Bu dönüşüm programında listenin başında Koçtaş'ın perakende müşterileri yer alıyordu. Koçtaş perakende müşterilerini derinlemesine tanımak amacıyla kartlı müşteri sayısını artırmayı hedefledi ve bu alanda önemli bir başarıya imza attı. Diğer yandan Koçtaş'ın rekabette elini güçlendiren diğer bir unsur ise ustalarla kurduğu bağ oldu. Koçtaş'tan alışveriş yapan ustaların alışveriş alışkanlıklarını analiz edip onların ihtiyaçlarına yönelik uygun fırsatlar sunarak bu bağı oluşturan Koçtaş aynı zamanda 'Ustabilir' projesiyle de müşteri ve ustaları bir araya

getirmeyi başardı. Peki Koçtaş, 2017 yılında yakaladığı bu ivmeyi neye borçlu? Koçtaş bu başarıyı yakalarken nasıl bir yol izledi?

DÖNÜŞÜM YILI

2017 yılı Koçtaş'ın analitik anlamda dönüşüm yılı oldu. Bu bağlamda da en büyük adım Koçtaş Kart'ın yeniden konumlandırılması konusunda atıldı. Koçtaş Mayıs 2017 itibariyle ilk olarak tüm indirimleri sadece Koçtaş Kartlı alışverişlerde geçerli kıldı ve kartlı müşterilere yönelik kişiye özel kampanyalar sunmaya başladı. Bu çalışmaların diğer bir ayağında ise faturasız iade, alışveriş geçmişini görüntüleme ve çağrı merkezinde önceliklendirme gibi fırsatlar sunuldu. Kartlı müşterilere sunulan bu deneyimler günün sonunda Koçtaş için

çok büyük artı sağladı ve kartlı işlem cirosu son bir yıl içerisinde %7 den %75'e yükseldi. Koçtaş'ı bu yolculuğunda öne çıkaran en önemli dijital uygulamalardan biri de 'Bring Your Own Device' sistemiyle satış danışmanlarının kendi cep telefonlarını kullanarak Koçtaş müşterilerini kart sahibi yapabilmesi ve müşterilerin ihtiyacına uygun her türlü hizmeti sunabilmesiydi.

KOÇTAŞ VE ÇOKLU KANAL STRATEJİSİ

Diğer yandan Koçtaş müşterilerine tek bir kanaldan değil, mağazalar, mobil uygulamalar, kiokslar ve web sitesi gibi farklı kanallardan alışveriş deneyimi yaşatmak için de bir atılım yaptı. Bu çoklu kanal dönüşümüyle müşterilerine sadece mağazalar aracılığıyla değil kanaldan bağımsız tüm platformlarda en iyi hizmeti sunmayı amaçladı. Koçtaş'ın çoklu kanal stratejisinin en önemli yapıtaşı ise web sitesiydi. Bu hedefle Koçtaş, web sitesi 'kocatas.com.tr', 2017'de yüzde 66 büyüme oranını yakalamayı başardı. Koçtaş bu ivmeyi sürdürüp 2020 yılında dijital kanalların ciro bazında birinci mağaza olmasını hedefliyor.

USTABİLİR: MÜŞTERİ İLE USTALAR BULUŞUYOR

Koçtaş dijital çalışmalarını sürdürürken

ustalara ilişkin çok önemli bilgilere de sahipti. Günümüzde ustaların yüzde 93'ünün akıllı telefon kullanması, kişiselleştirilen kampanyalara cevap verme oranlarının yüksekliği ve yüksek dijital farkındalıkları ile ustalar Koçtaş'ın dijitalleşme çalışmalarında da önemli bir yerde konumlandı. Koçtaş sahip olduğu bu bilgiler ışığında, ustalarla bugüne dek yarattığı alışveriş deneyiminde önemli bir dönüşüm başlattı ve bu sayede aktif usta sayısını son bir yılda 3 kat artırmayı başardı. Bunun yanı sıra Ustabilir ismi verilen uygulama ile evinde tadilat yapacak olan Koçtaş müşterileriyle ustalar arasında bir köprü oluşturmayı da başardı. Ücretsiz ve herkesin kullanımına açık bu uygulama ile hem müşterilerinin hayatını kolaylaştırdı hem de ustalar için yeni iş fırsatları yaratılmasına imkan sağladı.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM KÜLTÜREL DÖNÜŞÜM İLE PERÇİNLENİYOR

Koçtaş'ın 2017 yılında dijital alanda yarattığı tüm deneyimler kültürel bir dönüşümü de beraberinde getirdi. Sağlanan başarının temelinde başta insan kaynakları olmak üzere tüm kurumun birlikte hareket ettiği bir kültürel dönüşüm yatıyordu. Bu alanda insan kaynaklarının dönüşümüne de büyük önem veren Koçtaş, çalışanların kararlara dahil edildiği bir yapıya dönüştü.

BİR BAKIŞTA KOÇTAŞ'TA DİJİTAL DÖNÜŞÜM

- >> Koçtaş Kart kartlı işlem cirosunu yüzde 7'den yüzde 75'e çıkardı
- >> Çoklu kanal stratejisi altında web sitesinin cirosunu yüzde 60 artırdı.
- >> Ustalara yönelik kişiselleştirilmiş mobil kampanyalar gerçekleştirerek ustalarla güçlü bir bağ kurmayı başardı ve usta cirosu yüzde 66 arttı.
- >> Satış danışmanlarının kendi cep telefonlarını kullanarak müşterilerine hizmet verebileceği bir uygulamayı hayata geçirdi.

“BİR DÜNYA ÇİÇEK İLE GENÇLERE EĞİTİM UMUDU OLUN”

TÜRK EĞİTİM VAKFI, BİR DÜNYA ÇİÇEK
İLE MUTLU GÜNLERDE DE EĞİTİME KATKI
SAĞLANMASININ YOLUNU AÇIYOR.

Eğitim alanında fırsat eşitliği yaratmak için 51 yıl önce yola çıkan Türk Eğitim Vakfı, oluşturduğu yeni bağış kanallarıyla, daha çok gence ulaşmak için çalışıyor. TEV, Türkiye’de bir ilk olan Bir Dünya Çiçek projesi ile düğün, doğum günü gibi sayısız mutlu gün davetinde, birbirinden şık tasarımlara sahip özel çelenkler aracılığıyla, daha fazla bağış toplamayı hedefliyor. Örnek olacak bu modelle gerçek çiçeklerin kullanımıyla doğaya verilen zararın ve israfın da önüne geçiliyor. Projeyi TEV Genel Müdürü Yıldız Günay’dan dinledik.

TEV kuruluşundan günümüze, gençlerin eğitim imkanlarından eşit derecede faydalanabilmeleri için birbirinden farklı burs ve bağış programlarını hayata geçirdi. Sizin ifadenizle “sürdürülebilir yeni bağış kanalları ve kaynakları yaratarak daha fazla gence burs desteği sağlamak” için çalıştınız. Bu anlamda TEV’in ulaştığı konumu ve “bağış” kültürüne sağladığı katkıları nasıl değerlendiriyorsunuz?

50 yıl önce Vehbi Koç öncülüğünde 205 iş insanı, öğretim üyesi ve entelektüel, eğitimin yaygınlaşması amacıyla bir araya geldi. 1967 Türkiye’sinin şartlarında birçok kişi için hayal bile edilemeyecek bir seferberlikle eğitime destek olmak için Türk Eğitim Vakfı’nı kurdular. Bugün geldiğimiz noktaya, yaşadığımız topluma ve ışık saçan gençlerimize bakarken, bizlere bırakılan bu mirasın ve TEV ilkelerinin, değerlerinin ne kadar vazgeçilmez olduğunu her gün daha iyi anlıyoruz. Elbette 50 yılda çok fazla alanda değişimler oldu. Finansal olarak büyüdük ve güçlendik. Burslarımızla, şubelerimizle büyük bir coğrafyaya yayıldık. Hizmetlerimizi geliştirdik. Faaliyetlerimizi çeşitlendirdik. Teknolojik altyapımızı kurduk ve genişlettik. Bugünlere rekabetçi bir yaklaşımla değil, eğitimde fırsat eşitliğini esas alan bir zihniyetle, hep kendimizi aşmaya çalışarak geldik. Yeni çağa uyarak ve bugüne odaklı bağış kültürleri geliştirerek gençlerimizin geleceğe donanımlı bir şekilde hazırlanması için çaba harcamaya devam ediyoruz. Yaratıcı yeni kaynak modelleri uyguluyor, trendler geliştiriyoruz. Her adımımız yaratacağımız daha da büyük ve hızlı değişimin ışığı oluyor. Eğitime destek vermek isteyen duyarlı insanlarımızın hedefe odaklı, şeffaf ve hesap verebilir bir platformda, küçük büyük dilediği rakamda bağış yapması ve bağışını takip edebilmesi bizim için çok önemli.

“Aydınlanmak için her zamankinden daha fazla mutlu olmanın gücüne ihtiyaç duyduğumuz bu günlerde TEV Bir Dünya Çiçek mutlu gün elçilerinin destekleri öğrencilerimize ışık olacak.”

Vakfımızın 50 yıllık başarı hanesinde bugüne kadar yurt içinde 230.628, yurt dışında 1.736 olmak üzere toplamda 232.364 verilen eğitim bursu var. Ankara, Trabzon ve İzmir’deki kız öğrenci yurtlarımızla birlikte toplamda 27 adet eğitim tesisi Türk Milli Eğitimi’nin hizmetine sunuldu. 2002’de vakfımızın devraldığı TEVİTÖL (TEV İnanç Türkeş Özel Lisesi) Türkiye’de özel ve üstün yetenekli öğrencilerin öğrenim gördüğü tek orta öğretim kurumu olma özelliği taşıyor. Okulda 283 özel yetenekli öğrenci eğitim görüyor. Bugüne kadar 661 öğrenci mezun oldu. Ülkemizin aydınlık yarınlarına yaptığımız katkıların gururu, başta böyle bir vizyonla Vakfımızı kuran, yaşatan üyelerimizin olmak üzere hepimizin...

TEV Çelenk Bağışı ile ülkemizde çok önemli bir geleneği başlattı. Çiçek gönderimi ile oluşan kaynak israfı, Çelenk Bağışı ile eğitime katkı sağlayan bir yapıya dönüştü. Bize biraz bu felsefeden ve bu yöntemle yaratılan değerden bahsedebilir misiniz?

Bu güzel geleneğin hikâyesini hepimiz biliyorsunuz. Vehbi Koç'un örnek teşkil ederek 1972 yılında kız kardeşi Hüsnüye Aktar'ın cenazesinde ilk olarak eyleme dönüştürdüğü bu fikirle Türkiye'de birçok gencin hayatına dokunmayı başardık. 46 yıl önce küçük bağışlar için yepyeni bir mecra açtık. Çiçek gönderimi ile oluşan kaynak israfını, çelenk bağışı yöntemiyle eğitime katkı sağlar hâle getirdik. Vakfımızın nakit bağışlarının %45'i gibi önemli bir kısmını çelenk bağışları oluşturmaktadır ve bu tutarla her yıl yurt içi burslarımızın üçte biri karşılanmaktadır. Şimdi mutlu günler kanalıyla yeni bir bağış kanalı hayata geçirip aynı etkiyi yaratmayı hedefliyoruz. Aydınlanmak için her zamankinden daha fazla mutlu olmanın gücüne ihtiyaç duyduğumuz bu günlerde TEV Bir Dünya Çiçek mutlu gün elçilerinin destekleri öğrencilerimize ışıltı olacak.

Öncüsü ve lideri olduğumuz çelenk bağışı uygulamasının bir benzerini düğün, açılış, kokteyl gibi her türlü mutlu gün kutlamasına taşımak üzere yeni bir gelenek başlatıyoruz.

Nasıl bir gelenek bu? Detay verebilir misiniz?

Türkiye'nin duyarlı insanlarının Türk Eğitim Vakfı aracılığıyla eğitime büyük katkıda bulunacağı bir kanal daha devreye giriyor. Eğitime katkı sağlamak isteyenler için yepyeni bir bağış yöntemi hayata geçiriyoruz: BİR DÜNYA ÇİÇEK

Bugün hâlâ düğünlere, doğum günlerine, açılışlara ve çeşitli kutlamalara çiçek göndermeye devam ediyoruz. Eminim günde milyonlarca çiçek israf oluyordur. Çiçek almak tabii ki çok keyifli... Peki, harika çiçek tasarımlarıyla birlikte gelen özel bir mesajla gençlerin hayatına katkı yapmak? Böyle bir hediye, ihtiyacı olan gençlerin hayatında fark yarattığını bilmek? Bence bu birçok kişi için çok daha önemli bir hediye. Tabii bu sayede bir başka önemli konu olan çiçek israfının ve çevreye verilen zararın da önüne geçilecektir.

TEV'i bu konuda harekete geçiren ne oldu? Bir Dünya Çiçek nasıl yaratıldı?

TEV'in kutlamalara ve davetlere yönelik mutlu gün panoları var olan bir uygulamaydı. Ancak yeni çağa

"BUGÜN TEV BURSUNA BAŞVURAN HER 25 ÖĞRENCİDEN SADECE BİRİNE DESTEK VERİLEBİLİRKEN, 'BİR DÜNYA ÇİÇEK'LERİN HAYATA GEÇMESİ İLE BİRLİKTE BU SAYININ KATLANARAK ARTIRILMASI HEDEFLENİYOR."

yön verebilecek düşünce yapısına ve donanımına sahip bir ürün sunmak istiyorduk. İlk başlarda bu konuda epey zorlandığımızı ifade etmek istiyorum. Ezber bozan bir felsefeyle stratejik kurguyu yaratan ve birbirinden etkileyici ürünleri tasarlayarak bize hediye eden kişi, Hakkı Mısırlıoğlu oldu.

Bu vesileyle Vakfımız için BİR DÜNYA ÇİÇEK felsefesini yaratan, ürünlerini tasarlayan ve ürün stratejisini hazırlayan Ajans Ultra Eş Başkanı ve Yaratıcı Yönetmeni Sayın Hakkı Mısırlıoğlu'na, ürünlerimizin hayata geçirilmesini sağlayan, uygulamalarını gerçekleştiren heykeltıraş Sayın Cem Sağbil'e ve iki boyutlu ürünlerin üretimini yapan MATEK'e gönüllü destekleri için teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu dev çiçekler canlı renkleri ve heykelsi formlarıyla geleneksel çiçek çelenklerine karşı modern ve özgün alternatifler getiriyor. Gül, krizantem ve gerbera olmak üzere 3 seçenek sunuyor ve her birinin 3 renk alternatifi var.

Gülde sedef beyaz, kırmızı ve pembe... Krizantemde sedef beyaz, yeşil ve pembe... Gerberada ise sedef beyaz, turuncu ve lila ...

Alternatif olarak 2 boyutlu tasarım seçeneklerimiz de var. Pleksiden oluşan çiçeklerimiz şimdilik pembe, kırmızı ve beyaz olmak üzere 3 farklı renkte gül seçenekleri sunuyor.

Siparişler TEV web sitesi üzerinden alınmaya başlandı. 1 metre çapındaki bu çiçekler, TEV görevlileri tarafından davet saatinde davet mekanına bırakılacak ve davet bitiminde geri alınacak.

Bir Dünya Çiçek ile bağışların hacminde nasıl bir artış bekliyorsunuz?

Bugün TEV bursuna başvuran her 25 öğrenciden sadece birine destek verilebilirken, 'Bir Dünya Çiçek'lerin hayata geçmesi ile birlikte bu sayının katlanarak artırılması hedefleniyor. Mutlu günlerimizin potansiyeli cenazelerden daha

yüksek aslında ve bu potansiyel doğru bir şekilde kullanılırsa cenaze bağışlarıyla desteklenenden çok daha fazla gencimizin eğitim umuduna dönüşebilir. O yüzden diyoruz ki: Siz de mutlu günlerinizi Bir Dünya Çiçek ile kutlayın, daha fazla gencin eğitim umudu olun.

Bir Dünya Çiçek de tıpkı Çelenk bağışı gibi bir ilk. Bu anlamda ilk tepkiler neler?

TEV Bir Dünya Çiçekleri ilk kez 17 Ocak günü Mütevelli Heyeti Başkanımız ve Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç'un ev sahipliğinde düzenlenen Yapı Kredi Kültür Sanat'ın 5000. kitabını kutladığı davette yer aldı. TEV Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Rona Yırcalı ve Yönetim Kurulu Üyelerimizin bağışlarıyla gönderilen 3 boyutlu çiçeklerimiz davetliler tarafından büyük beğeniyle ve yaratıcı bağış fikrimiz ise takdirle karşılandı. Özellikle kadın bağışçılarımız hangi rengi seçeceklerinde kararsızlığa düşüyor, her davete bir başka rengi göndereceklerini heyecanla belirtiyorlar. Bizler de bu heyecanlı karşılama karşısında iyiden iyiye enerji ile doluyoruz. Tüm saha ekibimiz ve TEV çalışanları seferberlik içinde en iyi hizmeti sunmak için organize oluyoruz. 2 boyutlu çiçeklerimiz ise ilk olarak TEV'in uzun yıllardır düzenli çelenk bağışçısı olan Emek Yağ firması kurucularının ev sahibi olduğu bir düğünde Raffles Otel İstanbul'da yer buldu. Bursalı bağışçılarımızın siparişleri ile güllerimizden bir bahçe davetlileri karşıladı. Bundan sonra elbirliğiyle Bir Dünya Çiçek'i bir gelenek haline getirmeye çalışacağız, kıymetli destekleriniz bizim için çok önemli.

2018 yılı için gündeminizde yeni projeler var mı? Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Son dönemde bireysel bağış kültürünü geliştirmek amacıyla yapılan girişimlerin sayısı

artıyor. Bu kapsamda TEV için yeni nesil bağışlarda dikkate aldığımız önemli bir potansiyel var. Elbette, yılın mega trendi yenilikçi bağış projesi Bir Dünya Çiçek olacak.

Vakfımızın aktif olduğu ve 2018 yılı içinde de gündemimizde olacak etkili girişimleri ise özetlemek isterim. Spor bağışlarının sosyalleşmek, toplumla bütünleşmek en önemlisi sosyal fayda yaratmak konusunda yaptığı etki oldukça geniş. En yakın gündemde etkisi olan girişim ise maratonlar. 12 Kasım'da düzenlenen 39. Vodafone İstanbul Maratonu'nda TEV Umut Takımı "Bu adımda umut var" sloganı ile gençlere umut olmak için koştu. 22 kurumun koşucularının da arasında olduğu 393 koşucu Umut takımında yer alarak destek verdi. Sonuçta 510.000 TL'lik bir bağışla 1.000 burs hedefimize ulaştık. Bu vesile ile maratonda bizimle

koşan Ford Otosan, Koç Finans, Tüpraş, Zer'e ve kampanyamıza bağış desteğinde bulunan Arçelik, Aygaz, Opet, Opet Fuchs, Tofaş ve Tüpraş'a teşekkürlerimizi sunuyorum.

Daha çok kız çocuğumuzun eğitim fırsatından yararlanması için Nil Karaibrahimgil ile Nil'in Kızları Burs Fonu'nu kurduk. 2017 Kasım ayında Nil Karaibrahimgil, fotoğraflarını yakın çevresine tanıttığı bir davet verdi ve bağış yapan davetlilerimize fotoğraflardan verildi. D&R sponsorluğunda bir takvim yaptırıldı, bu takvimin geliri de fona bağışlandı. Yine sergi, gösteriler vb. etkinlik bağış projelerine ağırlık vereceğiz. Eğitimin ne denli önemli olduğu bugün açık bir gerçek olarak önümüzde. Bu önemi ve gerekliliği 50 yıl önceden gören Vakfımız, sağlam kökler üzerinde, yüzü geleceğe ve gençlere dönük bir yapıda yoluna devam ediyor. Sizlerle ve sizlerin eksik etmediğiniz değerli destekleriyle, Vakfımız ülkemizin aydınlık geleceği için çıktığı yolda ilk günkü heyecan ve azmiyle çalışmalarını devam ettirecektir.

Bir Dünya Çiçek'te 3 boyutlu ve 2 boyutlu olmak üzere farklı çiçek ve renk alternatifleri bulunuyor.

Kredi kartınız 50 yaşında!

İLK ÖRNEĞİ 1951 YILINDA ABD'DE
ORTAYA ÇIKAN, TÜRKİYE'YE
İSE İLK KEZ KOÇ TOPLULUĞU
TARAFINDAN GETİRİLEN KREDİ
KARTLARI, ÜLKEMİZDE 50'NCİ
YAŞINI KUTLUYOR.

Diners Club, bugün
kullandığımız kredi kartlarının
doğuşunu simgeler.

■ YASEMİN BALABAN

"Frank McNamara adlı üst düzey bir firma yöneticisi, 1950'nin bir gecesinde Manhattan'daki Major's Cabin Grill isimli şık bir restoranda müşterilerini ağırlıyordu. Ancak hesap geldiğinde, müşterileri önünde mahcup duruma düşmesine yol açabilecek kötü bir sürprizle karşılaştı. Cüzdanını bir başka takım elbisesinin cebinde unutmuştu. Hesabı eşi ödedi. Gururunu kurtaran McNamara, bir daha benzer şekilde utanmasına yol açacak bir duruma düşmemek için restoran sahibine çok amaçlı harcama kartı diye bir şeyin olması gerektiğinden bahsetti. Ertesi gün de konuyu hukukçusu Ralph Schneider ile arkadaşı Alfred Bloomingdale'e açtı. McNamara, 1951 yılı şubat ayında aynı restorana tekrar gittiğinde, hesabı üzerinde imzası bulunan kartondan bir harcama kartı ile ödedi. Rivayete göre kartlı ödeme sektörü, yıllar sonra o akşamki yemeği 'İlk Akşam Yemeği' (First Supper) olarak anmaya başladı. Bu kartı akşam yemeği kulüp üyeliği (Diners) kartı olarak kurgulayan McNamara, 200 civarında arkadaşına 3 dolarlık üyelikler sattı."

Akdoğan Özkan tarafından kaleme alınan "Anı ve Fotoğraflarla Türkiye'nin Kartlı Ödeme Sistemleri Tarihi" adlı kitapta yer verdiği bu hikaye, bugün kullandığımız kredi kartlarının ilk örneğini oluşturan Diners Club'ın doğuşunu anlatır.

FÜTÜRİSTİK ROMANDAKİ BİR "HAYAL"

O tarihe birkaç uygulamayla adım adım gelen kredi kartlarının fikir olarak ilk kez ortaya atıldığı yer, aslında bir romandır. Tarihte ilk kez Edward Bellamy'nin 1888'de yayımlanan "Looking Backward 2000-1887" isimli romanında geçer kredi kartı kavramı. Nakit kullanmadan, sonradan ödemenin ortaya çıkması da çok zaman almaz. ABD'de Hotel Credit

Letter Company isimli bir şirket, sadece belirli otellerde geçerli olan ve sadece seçkin firmaların sahiplerine verilen dünyanın ilk "kredili ödeme belgesini" 1894'te kullanıma sunar. 1914'te Western Union Bank, "Şimdi al, sonra öde" sloganı ile dünyanın ilk "kredili ödeme kartını" müşterilerine tanıtır. 1924 yılında ise General Petroleum Company, ABD'nin belirli eyaletlerindeki benzin istasyonlarında nakit dışında ödeme yapma imkanı sunan kartı tanıtır.

Kredi kartları için 50'ler asıl oyunun başladığı yıllar olur. Diners Club'ın ardından, ezeli rakibi American Express de 1958 yılında kartını piyasaya sürer. Hem ABD'de hem yurtdışında geçerli olan kart, kârlı seyahat ve eğlence sektöründe şirketi hızla lider konumuna yükseltir. Sonra Hilton Otelleri zinciri, Carte Blanche adıyla müşterilerine nakit kullanmadan konaklama, yeme-içme ve eğlenme imkanı sağlayan kartını çıkarır. Daha çok üst gelir grubuna hitap eden bu kartları geniş kitlelerin kullanımına uygun hale getiren ise Bank of America olur. 1958'de limiti 300 dolar ve 500 dolar olmak üzere iki tip olarak piyasaya sunulan BankAmericard'ların kullanımı hızla yaygınlaşır. ABD'de 60'ların ortalarına gelindiğinde yüzlerce bankanın kartı piyasadadır.

DINERS CLUB TÜRKİYE'DE

Türkiye'de kredi kartlarının miladı da Diners Club'ın Türkiye'ye geldiği 1968 yılı olur. O sırada dünyada 1 milyondan fazla kişinin sahip olduğu kartı, Koç Grubu'na bağlı bir şirket olan "Servis Turistik A.Ş.", bugünkü Setur sunar kullanıcılara. Şirket, Diners Club kartının yurtiçi kart çıkarma yetkisine sahiptir. Kartın kullanıcıları da başta Koç Topluluğu'nun üst düzey yöneticileri olur. Ayrıca varlıklı kesimin de kullanımına sunulan kart, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de seçkinlerin kartviziti gibi görülmeye başlar. İlk dönemlerde bu kartlar, son ödeme tarihi itibarıyla bakiyenin tümünün ödenmesini gerektiren türden olduğu için kredi kartından çok harcama kartı özelliğini taşır. Bir prestij unsuru olarak görülen kartın kullanıcı sayısı da doğal olarak yüksek değildir. Türkiye'deki Diners Club kullanıcı sayısı, 1975 yılına kadar 10 bini geçmez.

Diners Club'la aynı yıl yine bir "seçkinler" kartı olan American Express de yurda girer. Sadece yurtdışında geçerli olan kart, Türk Ekspres Havacılık ve Turizm Ltd. tarafından pazara sunulur. 60'lı yılların sonlarında Türkiye kart pazarında sadece iki marka vardır: Diners Club ve American Express. Bu kuruluşlar,

Türkiye'nin ilk "kredili" kredi kartı.

1975 yılına kadar piyasada rakipsiz olarak faaliyet gösterir. Türkiye'ye Eurocard/Mastercard ve Access'in gelmesiyle kısıtlı bir kesim, cüzdanlarında kredi kartı taşımaya başlar.

İLK "KREDİLİ KREDİ KARTI" YAPI KREDİ'DEN

1988 yılı ise ilk "kredili kredi kartı"nın doğduğu yıl olur. Yapı Kredi tarafından çıkarılan kartın özelliği daha önce kullanımda olan kartlar gibi mevduata değil, krediye bağlı olmasıdır. Böylece müşteriye cebindeki paradan daha fazlasını harcama imkanı tanır. Tarihler 1989'u gösterdiğinde kredi kartı adıyla kart veren banka sayısı 17'ye ulaşmıştır.

Yapı Kredi'nin öncülüğünü yaptığı bireysel bankacılık faaliyetlerinin gündeme girmesi ise kartların hayatımızdaki yerini iyice sağlamlaştırır. 13 bankanın ortaklığıyla 1990 yılında Bankalararası Kart Merkezi'nin (BKM) kuruluşuyla kartlı ödeme sistemindeki hareketlilik artar. Tüketici de kredi kartlarını sever. 1991 yılında aktif kredi kartı sayısı 766 bine çıkar. 1991, kredi kartında ilklerin de yılı olur. Yapı Kredi Worldcard'la taksit, puan kazanma, avans puan gibi uygulamaların da başlatıcısı olur. Türkiye'de 1993'te 1,5 milyona ulaşan kredi kartı sayısı, 1997'de 5 milyona, 2000'de 13 milyona ulaşır. Yıl 2017'ye geldiğinde ise kredi kartı sayısı 61 milyonu geçmiştir.

Yıllar önce cüzdanını diğer takım elbisesinde unutan bir iş adamının bulduğu kolaylık bugün tüm dünyanın vazgeçilmezlerinden biri durumunda. Kart kullanımında 50 yılı geride bırakan Türk tüketicisi de harcamalarını katlamaya, bankalar da ihtiyaçlara uygun yeni hizmetler geliştirmeye devam edecek gibi görünüyor.

Not: Yazı hazırlanırken BKM'nin yayını olan, Akdoğan Özkan'ın kaleme aldığı "Anı ve Fotoğraflarla Türkiye'nin Kartlı Ödeme Sistemleri Tarihi" kitabından yararlanılmıştır.

EN EĞLENCELİ YENİ PAZAR:

E-SPOR

■ YASEMİN BALABAN

DÜNYADA 300 MİLYON KİŞİYE ULAŞAN VE TÜRKİYE'DE DE GİDEREK POPÜLERLEŞEN E-SPOR, HIZLA BÜYÜYEN HEYECANLI BİR PAZAR HALİNE GELDİ. SPOR KULÜPLERİNİN DE GİRİŞİYLE "OYUN" KONSEPTİNİN ÖTESİNE GEÇTİ VE KENDİ EKONOMİK EKOSİSTEMİNİ YARATTI. BÜYÜKLÜĞÜ 500 MİLYON DOLARI AŞAN BU YENİ ALAN, YENİ BİR TANITIM MECRASI ARAYAN ŞİRKETLERİN DE İLGİSİNİ ÇEKİYOR.

Adını duyup “e-spor da neymiş” diyenlerdenseniz ve 30 yaşın üzerindeyseniz, fazla endişe etmenize gerek yok, azınlıkta değilsiniz. En özet haliyle, anne babaların “Bizim çocuk bütün gün başını kaldırmıyor, bir haftadır odasından çıkmadı, bilgisayar başında oyun oynuyor” diye hayıflandıkları bilgisayar oyunlarının bir kısmı artık spor olarak kabul edilmiş durumda. Bu oyunları oynayanlar da sporcu-Zeka, el-göz koordinasyonu, hızlı düşünme becerisi, üst düzey taktik geliştirme yeteneği gibi bazı özellikler gerektirdiği için bu oyunlar spor olarak adlandırılıyor. Ama zannedilmesin ki basit bir hobi alanı- Dünyada futboldan sonra en çok izlenen karşılaşmalar bunlar. Beşiktaş, Fenerbahçe ve Galatasaray’ın bu alana girmesiyle iyice dikkat çeker hale geldi herkes için. Beşiktaş dünyada e-spor takımı kuran ilk kulüpken, 1907 Fenerbahçe Espor, Daha sonra 2017 dünya kupasında mücadele etti. Dünyanın her yerinden internet üzerinden oyun oynayanların, belli zamanlarda düzenlenen uluslararası büyük organizasyonlarda karşılaştıkları ve rekabet ettikleri bir mecra bu. Profesyonel oyuncular profesyonel karşılaşmalarda oynuyor. Tıpkı diğer sporlarda olduğu gibi profesyonel liglerde yer alan takımlar yıl boyunca şampiyonluk için mücadele ediyor. Spor salonlarında yapılan müsabakaları binlerce kişi seyrediyor. Hatta Gençlik ve Spor Bakanlığı artık e-sporcu lisansları veriyor. 2000’lerin başında online oyunlar için ödüllü turnuvaların yaygınlaşmasıyla temelleri atılan e-spor bugün 300 milyon kişilik bir kitleye ulaşmış durumda. Yalnız Türkiye’de telefonlar ve sosyal

medya kanalı dahil 30 milyona yakın oyuncu olduğu, bilgisayar ve konsol oyuncularının ise 12-13 milyon civarında olduğu belirtiliyor.

LEAGUE OF LEGENDS LİGİ

Türkiye’deki tek profesyonel e-spor ligi League of Legends. Riot Games tarafından geliştirilen, kısa adı LoL olan bu oyunun profesyonel olarak oynandığı bir lig bu. Üç büyüklerin takımları da Şampiyonluk Ligi adını kullanan bu ligde mücadele ediyor. Bu ligdeki sekiz takım, aynı zamanda birer profesyonel şirket. LoL kapsamında bir de yükselme ligi bulunuyor. Futboldaki gibi düşünersek buna 1. Lig denebilir. Burada da altı takım mücadele ediyor.

Türkiye’de en çok izlenen spor olan futboldan sonra izlenirlikte e-spor ikinci sırada yer alıyor. Sıradan bir lig maçı bile Youtube ve Twitch’te 60 bin tekil izleyici tarafından izleniyor. Şampiyonluk maçlarının izleyici sayısı ise 1 milyona kadar çıkıyor. Dünyada bu oyunları içeren 13 lig bulunuyor. Denial, AHQ, MLG gibi liglerin bünyesinde farklı oyunlar oynanıyor. Türkiye’de ilgi çeken bir başka lig de Zula. Ingame Group bünyesinde geliştirilen,

dünyanın 7 bölgesinde 100’e yakın ülkede yayında olan ve 10 milyonu aşan oyuncu sayısı dikkat çeken Zula, Türkiye’de üretilen bir MMOFPS (massive multiplayer online first person shooter) oyunu. Zula World Cup organizasyonunda 100 bin dolar rekor para ödülü verilecek. Bunlar dışında Türkiye’de CS:GO, DOTA2 gibi oyunlar kapsamında çeşitli turnuvalar düzenleniyor. Büyüyen ilginin bir diğer kanıtı da yayıncılık alanındaki hareketlilik. E-spor turnuvalarını artık ESPN ve Turner gibi medya devleri yayınlıyor. Amazon, 2014 yılında oyun yayınlarının canlı video platformu Twitch’i satın aldı. YouTube, oyunculara canlı oyun yayınları için YouTube Gaming hizmetini sunuyor. Bunun yanında, e-spor yayın haklarını elinde bulunduran medya şirketlerinin de yararlanabileceği, geleneksel televizyon yayıncılığına rakip olan yeni nesil yayıncılık (OTT) YouTube TV’yi geçtiğimiz aylarda duyurdu. Yayıncılık tarafındaki bu gelişmeler, büyük potansiyelin ve pazarın geleceğinin işaret fişekleri aslında.

E-SPORDAN NOTLAR

- >> E-spor bugün dünyada 300 milyonluk bir kitleye ulaştı.
- >> Goldman Sachs e-spor pazarı 2016 büyüklüğünü 500 milyon dolar olarak açıkladı.
- >> Global verileri izleyen newzoo’ya göre 2020 yılında pazar büyüklüğü 1,5 milyar doları aşacak. Bunun 1,2 milyar doları medya hakları, reklam ve sponsorluklardan gelecek.
- >> Global e-spor gelirlerinin dağılımı newzoo verilerine göre şöyle: Yüzde 36 Kuzey Amerika, yüzde 16 Çin, yüzde 7 Güney Kore, yüzde 41 diğer ülkeler.
- >> Türkiye’de elektronik sporlar federasyonu kurulacak.
- >> Turnuvaları ESPN ve Turner gibi medya devleri yayınlıyor.
- >> Geçen yıl League of Legends Türkiye Şampiyonu olan 1907 Fenerbahçe Espor, dünya kupasında da mücadele etti.

BAŞDÖNDÜREN BÜYÜME

Lafın gelişi değil, gerçekten her geçen gün büyüyen e-spor pazarı için Riot Games Türkiye Müdürü Bora Koçyiğit şunları anlatıyor: “Kore ve Çin’in başı çektiği espor ekosistemi Türkiye’de de büyümesini sürdürüyor. Oyuncu ve seyirci sayında ciddi artış söz konusu. Bugün Türkiye’de futboldan sonra seyirci çekme konusunda e-spor ikinci sırada yer alıyor. Ekran başında milyonlarca kişi bu karşılaşmaları izlerken, büyük final organizasyonları da on binlerce

kişi tarafından yerinde takip ediliyor.” Koçyiğit, bu durumun hem kulüplerin hem şirketlerin dikkatini çektiğini belirtiyor ve devam ediyor: “Bugün üç büyük kulübün e-spor takımları var. Büyük şirketler ise bu liglere sponsor olmaya başladı.” Sporsponsorlugu.com’un sahibi Burhan Yaşar, konuyla ilgili makalesinde “E-sporun rakamsal potansiyelini anlamak için son yapılan Dota 2 turnuvasının toplam ödül havuzunun 20 milyon dolardan fazla olduğunu söylemek yeterli olur sanırım” diyor. Goldman

Sachs, yayınladığı bir raporda e-spor pazarının 2016 büyüklüğünü 500 milyon dolar olarak açıkladı. Pazarın yıllık yüzde 22 büyümeyle 2019’da 1,1 milyar doları bulacağı tahminini yaptı. Pazara ilişkin başka bir veri de SuperData’ya ait. Oyunlar ve interaktif medya alanında çalışan araştırma şirketinin raporu, e-spor’un 2016 yılı tahmini gelirinin 892 milyon dolara ulaştığını ortaya koyuyor. Rakamlar henüz kulağa çok büyük gelmese de reklam ya da sponsor gelirleri gibi pek çok potansiyel gelişim kalemine sahip bu alan. Burhan Yaşar, şirket satın almalar ve yeni yatırımlarla ilgili haberlerin de e-spor’un değerine ve potansiyeline ışık tuttuğunu vurguluyor. Bu potansiyeli fark eden İsveç medya şirketi Modern Times Group, 87 milyon dolar karşılığında e-spor şirketi Turtle Entertainment’ı satın aldı. YouTube, e-spor Şampiyonluk Serisi’ni yayınlamak için Faceit ile yaptığı anlaşmayla en büyük e-spor yatırımını yaptı. Bunun yanında NBA de 2018 yılında başlayacak kendi e-spor ligini duyurdu. Saran Medya, Riot Games Türkiye ile League of Legends Türkiye Şampiyonluk Ligi’nin televizyon yayınları özelinde kapsamlı bir anlaşma imzaladı. S Sport, Çin’de düzenlenen 2017 League of Legends Dünya Şampiyonası’nı da e-spor izleyicileriyle buluşturacak.

HER OYUN E-SPOR OLAMIYOR

Peki, ne tür oyunlar e-spor kapsamında değerlendiriliyor? Riot Games Türkiye’den Bora Koçyiğit, şöyle anlatıyor: “Her oyunun e-spor’u olmaz. Adil olması, para harcayarak rakibin önüne geçilemiyor olması, her bir maçtan sonra da eşit şartlara geri

Formalarla çıkılan turnuvalar çok heyecanlı geçiyor.

E-SPOR FEDERASYONU KURULUYOR

E-spor’un önlenemez yükselişi kamu kurumları tarafında da yankısını buluyor. Birkaç ay önce Çin’in e-sporu ulusal olimpiyatlara dahil etmesinin ardından Türkiye’de de federasyon kurulacağı haberi geldi. E-spor dünyası da uzun zamandır beklediği müjdeyi almış oldu. Ekim ayında düzenlenen Dijital Oyunlar Sempozyumu’nda konuşan Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı Abdurrahim Boynukalın, Türkiye’de elektronik sporlar federasyonunun kurulacağı açıklamasını yaptı. Kendisinin de bir oyuncu olduğunu söyleyen Boynukalın, e-spor dünyasının öneminin her geçen gün arttığını vurguladı. Federasyonla birlikte e-sporun profesyonel bir hale geleceği kesin. Boynukalın, e-sporun 2024 Paris Olimpiyatları’nda yer alması gerektiğini belirtirken o da olmazsa Los Angeles’taki olimpiyatları hedef olarak gösterdi.

dönülebilmesi gerekir." Dünyada turnuvaları düzenlenen oyunların en popülerleri DOTA2, League of Legends ve Counter Strikes Global Offensive. Starcraft, Hearthstone, Heroes of the Storm, Call of Duty, Overwatch da e-spor kapsamında oynanan oyunlar.

Warcraft 2 tabanlı bir oyun olan DOTA 2 veya açık adıyla Defense of the Ancients 2, dünyada en çok oynanan e-spor oyunlarının başında geliyor. Hem Windows, hem OS, hem de Linux üzerinde oynanabilen oyun, bu sayede dünyanın dört bir yanında büyük popülerliğe ulaşmış durumda. League of Legends, her gün milyonlarca kişi tarafından oynanıyor. Dünyanın dört bir yanındaki oyuncuların dünya şampiyonluğu için yarışabildiği LoL e-spor turnuvaları, elektronik spor hayranları tarafından ilgiyle takip ediliyor. Dünya şampiyonasında 4 milyon doların üzerinde ödül dağıtılıyor. Türkiye'de de oldukça sevilen bir oyun olan Counter Strike serisinin dördüncü ve belki de en popüler oyunu olan Counter Strike Global Offensive ya da daha yaygın adıyla CSGO, ilk olarak 2012 yılında oyun fanatiklerinin beğenisine sunuldu. Diğer iki oyundan farklı olarak bir FPS (first person shooter) olan bu oyun bu özelliği ile çok farklı bir oyuncu kitlesine hitap ediyor. Diğer oyunlar daha çok stratejiye dayanırken, bu daha aksiyon dolu bir oyun olarak ön plana çıkıyor.

Space Soldiers Türkiye'nin koçu Canpolat Yıldırım'ın geçtiğimiz aylarda yaptığı bir açıklama oyuncu cephesinden ilginç bilgiler içeriyor. Oyuncularla birlikte sürekli birlikte kalıp antrenman yaptıkları bir "oyun evi"nden bahseden Yıldırım, hafta içi 12.00'den 18.00'e kadar antrenman yaptıklarını anlatıyor. Oyuncuların belli bir saatte

kalkmaları ve kahvaltıyı beraber yapmaları gerekiyor.

YENİ TANITIM MECRASI

Oyun yönü bir yana, e-sporun şirketler, markalar ve kulüpler açısından da çok büyük bir tanıtım mecrası olduğu açık. Bora Koçyiğit, "E-sporun kendi ulaştığı büyüklüğün yanı sıra bugün 100 milyar doların üzerinde bir hacme ulaşan oyun pazarı, bu alana gösterilen ilginin bir nedeni. Bir diğer neden ise dijitalleşen dünya. Bu dünyada genç kitleye dokunmanın en önemli araçlarından biri olarak artık e-spor üst sıralarda yer alıyor. Tüm bu yaklaşımlar doğrultusunda, Türkiye'de hem konvansiyonel spor takımlarının hem de markaların yatırım anlamında da ilgisinin gitgide arttığı görülüyor" diyor. Koçyiğit, üç kulübün de bu potansiyeli görebildiğini dile getiriyor. Diğer yandan kulüplerin yatırım yapması, ilginin de artmasını sağlayacak kuşkusuz. Şu anda global pazardaki en büyük gelir kalemi sponsorluk ve reklamlar. SuperData'nın araştırmasına göre 2016'daki e-spor gelirlerinin 661 milyon dolarını sponsorluk ve reklamlar oluşturdu. Tabii ki böyle rekabete dayalı bir oyun ve büyük izleyici kitlesi bahisçileri de heyecanlandırıyor. Bahis siteleri artık bu turnuvalar için de bahis açmaya başladı. SuperData'nın rakamlarına göre bahis sitesi gelirleri 2016'da 59 milyon dolar seviyesindeydi. Bu kadar heyecan verici gelişmelerin olduğu bu yeni mecra, yatırımcıları da cezbediyor. Bir takımla bu işe girmek isteyenler için Bora Koçyiğit, şu rakamları veriyor: "Takımların bu lige girmesi için slot satın alması gerekiyor. Bazı takımlar kendi slotu için 1

EĞİTİM Mİ DEDİNİZ?

Güney Kore, Çin ve ABD'deki gibi e-spor eğitimleri için Türkiye'de de adımlar atılıyor. Riot Games, Türkiye'deki eğitim açığını kapatmak için Bahçeşehir Üniversitesi'yle işbirliği yaptı. E-spor Bursu uygulamasıyla oyuncular, yayıncılar, shoutcaster ve spikerler, turnuva yöneticileri ve hakemleri, koçluk, menajerlik, e-spor hakkında projelerini hayata geçirmek isteyen gençler, yüzde 100'e varan oranlarda eğitim bursu kazanabilecek. Şampiyonluk ve Yükselme Ligi'nde mücadele eden başarılı oyuncular, Bahçeşehir Üniversitesi'nden, maddi değeri 40 bin TL'yi bulan, yüzde 100'e varan oranlarda eğitim bursu kazanabilecekler.

milyon dolar dahi talep edebiliyor. Şampiyonluk Ligi'nde toplam sekiz takım var. Bu ligde yer almak isteyen kulüplerin, o sekiz takımdan biriyle anlaşması ya da onlardan birini satın alması gerekiyor. Bu organizasyonda 100 ila 200 bin dolar maliyetle çok iyi bir takım kurulabilir. Diğer yandan, Yükselme Ligi'nde bir yıl mücadele ederek Şampiyonluk Ligi'ne yükselme şansı da söz konusu." Görünen o ki e-spor; istihdam, reklam mecrası, yeni bir spor dalı olma gibi pek çok alt başlıkta heyecanlı gelişmelere gebe. Çin, Kore gibi ülkelere kıyasla henüz emekleme evresinde olan Türkiye e-spor pazarı daha çok maceralara sahne olacak. Hal böyle olunca da artık ebeveynler bilgisayarda oyun oynayan çocukları için belki de "Bizim çocuk turnuvaya hazırlanıyor, rahatsız etmeyelim" diyecek gibi görünüyor. ■

JAPONYA'DAN İTHAL, AMACI BULMA ÖĞRETİSİ: İKİGAI

Uzak Doğu'nun sakin, huzurlu dünyasından ithal ikigai, pratikliği ve eyleme dönük yöntemiyle öne çıkıyor. Olasılıkları göz ardı etmeden dört soruya dürüstçe yanıt vermek sağlıklı ve mutlu bir hayatın sırrı olabilir mi?

AYŞEGÜL KURŞUN KAPTAN

İnsanı hayata bağlayan odak noktası nedir? Yanıtı ilk başta çok kolay gibi geliyor: İş, aile, belki de devam etme mecburiyeti. Oysa yavaş yavaş daha derine inildiğinde yanıtını bulmanın pek çok insan için çok zor olduğu bir soru bu. Genel bir sorgulama sürecini de beraberinde getirdiğinde bu çetin sorunun yanıtı daha da karmaşılaşabilir. Bu varoluşsal ve felsefe dolu sorgulamaya yanıt arayanlar için bir ışık, dünyanın en uzun ömürlü nüfuslarından birine sahip olan Japonya'da ortaya çıkan ikigai kavramı olabilir. Bu kavram daha iyi ve uzun bir hayat sürmek isteyenler için son dönemde özellikle Batı dünyasında öne çıktı ve en popüler "wellness" konularından biri oldu. İkigai, Japonca "yaşam" anlamına gelen "iki" ve "belli bir eylemin sonucu" anlamına gelen "kai" sözcüklerinden oluşuyor. Daha çok bir kavram olarak ele alınması gereken ikigai, Türkçeye "var olma sebebi" şeklinde çevrilebilir. İkigai, kişinin hayattan beklediği şeyleri gerçekleştirmesi ve bunun sonucunda duyduğu huzur, mutluluk ve tatmin duygularına yoğunlaşıyor. "Hayattaki amacını bulmak" yolunda, son yirmi yıldır Batı dünyası, Doğu'nun mistik kültüründen ve yaşam şeklinden epey kavramı alıp popülerleştirdi. İkigai pratik ve daha kişiye özel bir yöntem

sunarak benzer diğer kavramların arasından sıyrılıyor. Yöntem aslında oldukça basit: Kişinin ikigai'ını bulması için yapması gereken, dört soruya yanıt vermek.

1) Ne yapmayı seviyorum? 2) Bana para kazandıran şey ne? 3) Dünyanın neye ihtiyacı var? 4) Neyi iyi yapıyorum? İkigai'nin sorularına yanıt verirken akılda tutulması gereken ilk nokta "akış". Ne yaparken zaman su gibi akıp gidiyor? Sık sık duyduğumuz "akış" kavramını ilk olarak ortaya atan Macar psikolog Mihaly Csikszentmihalyi akışı bir röportajında şu şekilde açıklıyor: "Akış, yaptığınız eyleme kendinizi kaptırmaktır. Ego yok olur. Zaman uçup gider. Her eylem, hareket ve düşünce birbirinin peşi sıra gelir ve becerilerinizi en üst noktada kullanırsınız."

İkigai işte tam olarak bu akışı fark etmede yatıyor. Bu farkındalık duygusunu soyuttan somuta çekmek, eyleme dökmek değişimi getiriyor. İkigai'nin sorularını yanıtlarken dikkat edilmesi gereken bir diğer önemli konu ise mevcut durumun ya da istekleri engelleyen şeylerin göz ardı edilmesi:

Kişi hiçbir şekilde kendini şu anla ve şimdiki durumla sınırlandırmamalı. Örnek vermek gerekirse, "Neyi iyi yapıyorum" sorusu aslında içinde "Neyi iyi yapabilirim" sorusunu barındırıyor. Ancak böylesi özgür bir düşünme ve zihin durumu sonucu verilen yanıtların kesişim kümesi ikigai'a götürüyor.

Örneğin bir mühendis dört soruya şu yanıtları veriyor olabilir. 1) Ne yapmayı seviyorum? İnsanlara yardımcı olmayı, 2) Bana para kazandıran şey ne? Makine mühendisliği, 3) Dünyanın neye ihtiyacı var? Engelli insanların yaşamlarını kolaylaştırmaya, 4) Neyi iyi yapıyorum? Problem çözmeyi. Bu mühendis için bütün yanıtların kesişim kümesi düşünüldüğünde, engelli insanlar için protez geliştirmek onun ikigai'ı olabilir. İkigai, çok radikal, farklı bir şey olmak zorunda değil; aslında çoğu zaman somut, erişilebilir ve yaşamın tam içinden bir şey olarak ortaya çıkıyor. Dahası ikigai, zamanla değişim de gösterebiliyor; özellikle emeklilik, boşanma, evlilik, bir kayıp ya da ebeveyn olma gibi kişinin hayatında dönüm noktası olan olaylardan sonra ikigai'da bir değişim gözlemlenebiliyor. İkigai'ın gerçekten bir fark yaratması için eyleme dönüşmesi gerekiyor; ancak eylem halini alırsa kişinin hayatına bir anlam ve amaç yüklüyor. İkigai'ı bilmek ve yine de buna göre bir hayat sürmemek, kişi için bir fark yaratmıyor ve hiçbir anlam ifade etmiyor. İkigai'ın bir anda bu kadar popüler olmasının

ardında yatan noktalardan biri yoğun stres, zaman sıkıntısı ve dolu ajandalarla yaşayan şehirli insanlar için gerçekçi bir çözüm sunması. Böylelikle çoğu zaman gerçekleştirilmesi imkansız olan wellness öğretilerinin arasından sıyrılıyor. Sadece "her şeyden vazgeç, yavaşla ve anı yakala" demiyor; amacı bulmayı ve bunu hayatın bir parçası haline getirip ona odaklanmayı salık veriyor. Hayatta bir amaca sahip olmanın sağlık ve uzun bir ömür sürme konularında da kanıtlanmış etkileri var. Araştırmalara göre, hayatta bir amaçları olduğunu söyleyen insanların Alzheimer gibi dejeneratif hastalıklara yakalanma olasılığı daha düşük ve yaşlılarından daha uzun yaşama şansları daha yüksek. Bu bilimsel yön de ikigai'ı düşler ülkesine ait gibi görünen ütopyalardan ayırıyor.

İkigai gerçekçi ve kişisel bir öğreti. Örneğin, işinden tatmin olmayanlara, kendini gerçekleştirmek ama aynı zamanda para kazanmak için gerekli olan hemen her elementi içeren bir formül sunuyor. Ya da emekli olmuş ve rutini tamamen değişmiş kişileri yola devam edebilmek için yeni bir amaç bulma konusunda motive ediyor. Günümüzde herkes her zamankinden daha meşgul ve ajandalar daha dolu. Böylesi bir ortamda, ikigai mola verip, yaşamda akışı ve amacımızı bulmayı salık veriyor. Belki de mutlu olmanın anahtarı, kulak vermek... ■

İKİGAI ARAYIŞINDA SORULARIN YANITLARI YOL GÖSTERİYOR

İKİGAI ARAYIŞINDA YANITLARINIZIN KESİŞİM NOKTALARI SİZE İPUÇLARI VERİYOR:

- "Neyi iyi yapıyorum" ve "Bana ne para kazandırır" sorularının kesişimi uzmanlık alanını verir.
- "Bana ne para kazandırır" ve "Dünyanın neye ihtiyacı var" sorularının kesişimi yeteneği verir.
- "Dünyanın neye ihtiyacı var" ve "Ne yapmayı seviyorum" sorularının kesişimi görevi verir.
- "Neyi yapmayı seviyorum" ve "Neyi iyi yapıyorum" sorularının kesişimi tutkuyu verir.

İNSÜLİN DİRENCİNE KARŞI, DAHA ÇOK HAREKET...

Son yıllarda en çok telaffuz edilen sağlık sorunlarından biri haline geldi insülin direnci. Üstelik sadece orta ve ileri yaşın sorunu da değil; çocuk ve gençlerde de sıklıkla görülüyor. Amerikan Hastanesi Endokrinoloji, Diyabet ve Metabolizma Uzmanı Dr. Tahir Haytoğlu, doğru beslenme ve hareket sayesinde bu sorunun kontrol altına alınabildiğine dikkat çekiyor.

ARZU ERDOĞAN

İnsülin direnci, kısa tanımıyla vücudun enerji sistemlerini düzenleyen mekanizmadaki bir “kafa karışıklığı”. Uzmanlara göreyse enerji birimi olan glikozun, hücreler içerisine girebilmesi için salgılanan insülin hormonunun, hücreler tarafından iyi algılanamayıp daha yüksek seviyelerde salgılanması. Eğer kişi insülin direncinden muzdaripse normalde hücreler tarafından kullanılan glikoz kanda birikmeye başlıyor ve bu durum zaman içinde tip 2 diyabete yol açabiliyor. Bu da devamında kişide hipertansiyon ve

kalp damar hastalıkları (kalp krizi, kalp yetmezliği, felç/inme ve periferik damar hastalıkları) gelişimiyle kendini gösterebiliyor.

İnsülin direncinde asıl sorun, bu rahatsızlığı yaşayan insanların büyük çoğunluğunun bunun farkında olmadan yıllarca hayatlarını devam ettirmesi ve yukarıda sayılan hastalıklardan birine yakalandıktan sonra durumun farkına varılması. Ancak erken dönemde tespit edilebilirse hayat tarzı ve beslenme alışkanlıklarında yapılacak düzenlemelerle tip 2

diyabet önlenabiliyor veya oluşumu geciktirilebiliyor. Amerikan Hastanesi Endokrinoloji, Diyabet ve Metabolizma Uzmanı Dr. Tahir Haytoğlu, "Herkesin bir insülin direnci veya insüline duyarlılık derecesi bulunur. Ancak bu durumun artması, gelişmekte olan metabolik problemlerin habercisi olabileceğinden, son dönemlerde standart bir tanımlama yapılmasına çalışılmıştır. Bu anlamda en sık kullanılan yöntem, açlık glikoz ve insülin ölçümlerinden hesaplanan HOMA-IR endeksidir. Değeri 2,7 üzerinde olanlar 'insülin direnci var' şeklinde tanımlanabilmektedir" derken insülin direncinin en büyük nedeninin yanlış beslenme ve hareketsizlik olduğunu belirtiyor. Ancak bu hastalıkta genetik faktörler de çok önemli hale geldiğinden ailesinde şeker hastalığı öyküsü olanlar, daha önceki yıllarda hipoglisemi teşhisi konanlar, aile bireylerinde göbeklenme sorunu yaşayanlar en riskli kişiler arasında gösteriliyor.

Dr. Tahir Haytoğlu, insülin direncinin yaş ilerledikçe görülme sıklığının arttığını belirtirken, günümüzde çocuklarda ve gençlerde sıklıkla görülmeye başlamasının nedenlerini de çocukların daha kalorili beslenmesi, karbonhidrat içeriği yüksek gıda ve

İNSÜLİN DİRENCİNİN BEŞ BELİRTİSİ

>> Cilde renk veren pigmentin artışına bağlı koyulaşma. Özellikle boyun, koltuk altı, kasık ve eklemlerin iç kısımlarında görülür. Sıklıkla pankreastan salgılanan insüline verimli yanıt veremeyen kişilerde cilt sorunu olarak ortaya çıkar.

>> Beslenmede büyük değişiklikler olmamasına rağmen açıklanamayan kilo artışı ve kilo vermede zorlanma.

>> Adet düzensizliği ve aşırı tüylenme. Polikistik yumurtalık sendromu insülin direnci ile birlikte üretken çağdaki kadınlara adet düzensizliklerinden kilo artışına kadar birçok sorun yaşatır. Yüzde ve vücutta olağan tüylenmeden farklı yerde ve miktarda tüylenme görülebilir.

>> Karaciğerde yağlanma. İleri seviyede iltihaplanmaya da sebep olabilir.

>> Açlık -hipoglisemi- atakları. Özellikle unlu, şekerli yiyecekleri, tatlıları, alkol kullanımını takip eden yorgunluk, uyku hali, sinirlilik, yeme-içme krizleri önemli işaretlerdir. Hızlı yeme, sık ve çabuk acıkma da önemli belirtilerdir.

Dr. Tahir
Haytoğlu

içecekleri aşırı tüketmeleri ve daha hareketsiz yaşam olarak açıklıyor.

İnsülin direncinin kesin bir tedavisi olmamakla birlikte doğru bir beslenme programı, daha çok fiziksel aktivite ve fazla kiloların verilmesi insülin direncinin tedavisinde önemli bir rol oynuyor. Genellikle yağsız et, yeşil yapraklı sebzeler, daha fazla besin lifi içeren gıdalar, taze meyveler ve bakliyat tüketmek, vücudun kendi dengesini bulmasında önemli bir rol oynuyor. Kan şekeri seviyesinin korunması ve şeker seviyesinde dalgalanmalar oluşmaması için kahvaltıyı atlamadan her gün üç öğün ve iki-üç ara öğün yemek yenmesi, Omega 3 yağ asidi bakımından zengin olan balık, keten tohumu, yumurta gibi besinlerin daha çok tüketilmesi uzmanlar tarafından önerilen beslenme şekilleri arasında yer alıyor.

Ama tabii ki insülin seviyesinin korunması için bir diğer önemli nokta, düzenli egzersiz yapılması. Bunun için spor salonlarında saatler harcamak da gerekmiyor. Sadece düzenli olarak yürümek, hormon dengesinin korunmasına yardımcı olurken, stresi azaltarak böbreküstü bezlerinin fazladan hormon üretmesini önüyor. Aynı zamanda uyku düzeninin sağlanması, alkol tüketiminin azaltılması, sigaranın bırakılması hem insülin direncinin tedavisinde hem de genel sağlığın korunması açısından oldukça önemli noktalar. Eğer tüm bunlara rağmen insülin direncinde kontrol sağlanamıyorsa, ilaç tedavisine başlanabiliyor. Dr. Tahir Haytoğlu ilaç tedavisiyle amacın, insülin direnci sonucunda oluşacak hastalıkların ve ona bağlı organ hasarlarının önlenmesi olduğunu belirtirken, bunun da süregelen kronik bir durum olarak görülüp, yönetilmesinin önemli olduğuna dikkat çekiyor. ■

POLİSİYE EDEBİYATININ KRALİÇESİ

Yarattığı iki dedektifi de dünyaca ünlü karakterler haline getirmeyi başarmış tek polisiye yazarı olan Agatha Christie, Doğu Ekspresi'nde Cinayet filminin vizyona girmesiyle geçtiğimiz aylarda yine çok konuşuldu. Filmin gördüğü büyük ilginin ardından Nil'de Ölüm romanının da beyaz perdeye taşınması gündeme geldi.

ARZU ERDOĞAN

Agatha Christie

Agatha Christie'yi herkes polisiye romanları ve yarattığı iki dedektifiyle tanır: Hercule Poirot ve kendi deyimiyle "yaşlı kız" Miss Jane Marple... Ancak yarattığı karakterler ve yazdığı polisiyeler kadar ilginç bir hayatı vardır Agatha Christie'nin.

1890 yılında dünyaya gelen Agatha, babasının genç yaşta ölmesiyle annesi tarafından büyütüldü. Eğitimini evde aldı, ama o zaten eğitimi başlamadan okuma yazmayı sökmüştü. Annesi kızını yazmaya yönlendirdi. Bunun ne kadar isabetli olduğu da Christie'nin eserleriyle kendini gösterdi. İlk öykü denemeleri duygusal konuları içeren, tam da yaşına uygun aşk öyküleriydi. Birinci Dünya Savaşı sırasında hemşirelik yapan Christie bu sayede zehirler ve ilaçlar konusunda derin bilgi sahibi olmuştu. 1914 yılında yaptığı birinci evliliğinin ilk yıllarında sürekli dedektiflik öyküleri okuyarak vakit geçiren İngiliz yazar, okuduklarından daha iyilerini yazabileceğini düşünerek The Mysterious Affair at Styles'ı (Ölüm Sessiz Geldi) yazdı. Bu aynı zamanda ünlü Belçikalı dedektif Hercule Poirot'yu yarattığı ilk kitaptı. Beş sene kadar kitabı basacak yayıncı bulamamasının ardından eser 1920'de, Bodley Head Yayınevi tarafından kabul edilerek basıldı.

Ortadoğu'ya yaptığı ziyaretler sırasında tanıştığı arkeolog Max Mallowan'a, Suriye ve Irak'taki kazı alanlarına yaptığı yolculuklarda eşlik etti. 1928 yılında ilk eşinden ayrılıp 1930'da Mallowan ile evlenen Christie, 1936'da Murder in Mesopotamia (Mezapotamya Cinayeti) ve 1937'de Death on the Nile (Nil'de Ölüm) romanlarını yazdı.

En verimli dönemi 1920'lerin sonunda başlayan Christie'nin, 1930'larda, farklı esrareniz olayları konu alan dört, Hercule Poirot'un hikayelerini yazdığı 14, Miss Marple ve Müfettiş Battle'ın hikayelerini yazdığı dört kitabı basıldı. Aynı dönemde Harley Quin ve Mr. Marker Pyne hikayelerinin anlatıldığı iki kitap ve iki tane de tiyatro oyunu yazdı. 1936'da Mary Westmacott takma adı altında yazdığı altı aşk romanı basılan Christie, 1937'de Luxor ziyaretinden sonra 1973 yılına kadar basılmayan, Akhanaton adlı oyununu yazdı. Tiyatro oyunlarına ve roman çalışmalarına devam eden Christie, 1971 yılında İngiltere'nin en yüksek onur unvanlarından "Britanya İmparatorluğu Kadın Komutanı" nişanını aldı. 12 Ocak 1976'da İngiltere'de 86 yaşında hayatını kaybetti.

56 yıla 66 dedektiflik romanı sığdırmıştı Agatha Christie. Cinayetlerin nedeni ne olursa olsun, hep bir naiflik ve romantizm vardır kitaplarında. Silahla işlenmiş cinayetleri yok değildir, ama bunu çok tercih etmez. O baldıran zehirlerini, porsuk ağacı meyvesini, arsenik, siyanür ve yüksük otunu kullanır. Aşk romanlarını Mary Westmacott'a bıraktığı için içindeki romantik dedektiflik kitaplarında bu şekilde yansıtan Agatha Christie'nin, eleştirmenler

AGATHA CHRISTIE HAKKINDA AZ BİLİNE GERÇEKLER

>> Christie'nin tüm dünyada 2 milyardan fazla kitabı satıldı. Bu Shakespeare'in kitapları ve İncil'den sonra en yüksek sayı.

>> Yayıncılar tarafından reddedilmenin üzüntüsünü Christie de yaşadı. Altı yayıncı tarafından geri çevrildikten beş yıl sonra annelik yapmakla meşgulken Bodley Head Yayınevi "Ölüm Sessiz Geldi" (The Mysterious Affair at Styles) roman taslağı için onunla iletişime geçti ve kontrat önerdi.

>> Hercule Poirot 1975'te öldüğünde, The Newyork Times'ta yayımlanan tam sayfa ölüm ilanı ile böyle bir jest ile karşılaşan ilk hayali karakter oldu.

>> Londra'nın Batı Yakası'ndaki bütün tiyatrolar Christie'nin öldüğü gün bir saat süreyle ışıklarını kapattı.

>> Christie hayatı boyunca medyadan uzak, göze batmadan yaşamayı tercih etti. En son 1974'te çok beğendiği bir uyarılma olan Doğu Ekspresi'nde Cinayet (Murder on the Orient Express) filminin galasında halkın önüne çıktı.

>> Christie'nin, Hercule Poirot karakterini yaratırken yıllar önce Belloc Lowndes tarafından yaratılan emekli polis dedektifi Hercule Popeau'dan etkilendiği söylenir.

>> Christie'nin 1933'te yazdığı Doğu Ekspresi'nde Cinayet'e (Murder on the Orient Express) esin kaynağı olan gerçek olaydaki katil bulunamadı.

>> On Küçük Zenci (And Then There Were None) romanı 100 milyondan fazla sattı.

Kaynak: Agatha Christie Vakfı

Kenneth Branagh'ın yönettiği ve Poirot'yu canlandırdığı "Doğu Ekspresi'nde Cinayet" 2017 sonunda gösterime girdi.

tarafından "en iyi" olarak tanımlanan kitaplarından bazıları, 1934'te yazdığı The Murder of Roger Ackroyd (Roger Ackroyd Cinayeti) ve Murder On The Orient Express (Doğu Ekspresi'nde Cinayet), 1937'de yazdığı Death On The Nile (Nil'de Ölüm) ve 1939'da yazdığı Ten Little Niggers'tır (On Küçük Zenci).

CHRISTIE'NİN DEDEKTİFLERİ

Agatha Christie iki dedektif karakterini birden, yani Hercule Poirot ve Miss Marple'ı ünlü yapmış, tek polisiye yazardır. Sevimli bir yaşlı kız olan, amatör dedektif Miss Jane Marple, tipik bir İngiliz karakteridir. Poirot, esrarengiz olayları mantığını ve "küçük gri hücrelerini" kullanarak çözerken, Marple, kadınlık içgüdülerine ve empati yeteneğine güvenir. Ama hiç kuşkusuz ikisi arasında daha fazla öne çıkan, yüksek egolu ve zekasıyla şımarıklık derecesinde övünen kısa boylu Hercule Poirot'dur.

Poirot'nun en çok da yaşı merak konusudur. 1920'lerin başında başlayan serüveni, yaklaşık yarım asır sürmüştür. Çünkü, Essex kırlarının ortasındaki Styless Konağı'nda geçen ilk macerada anlatıldığı kadarıyla Poirot emekli bir polistir. Ülkesi Belçika'nın Almanlar tarafından işgali üzerine İngiltere'ye iltica etmek zorunda kalmıştır. Emeklilik yaşının 55 olduğu varsayılırsa, savaş sırasında Güney İngiltere'ye geldiğinde en iyi ihtimalle yaşı 57-58 civarındadır. 20 yıl sonra yani 1940'ta Poirot, yaşı 80'e yaklaşmış yaşlı bir adam olması gerekirken, Evil

Under the Sun, Sad Cypress, One Two Buckle My Shoe, Five Little Pigs gibi eserlerde en hareketli maceralarını yaşar. 1955'te Hickory Dickory Dock cinayetlerini çözmek için Başmüfettiş Japp'la birlikte bir öğrenci yurdunu sık sık ziyarete gittiğinde 90'larındaki bir adamdan beklenmeyecek bir enerji gösterir. Ancak, Poirot'nun yaşlandığını Christie de sonunda kabul etmiş olmalı ki, onun maceralarını yazmaya ara verir. 1963'te kör bir kadının evindeki cesedin ve saatlerin esrarını çözmek için geri döndüğünde Poirot artık tam manasıyla bir ihtiyardır. Kafası mükemmel çalışmakta, ama fizik olarak yaşamını güçlüklerle sürdürmektedir. Hallowe'en Party (Elmayı Yılan Isırdı) 1969'da geçtiğine göre Poirot en az 104 yaşındadır. Ama her nedense gençleşmiş gibi bir hali vardır. Nihayet 1972'de geçen Curtain (Ve Perde İndi) kitabında ölür.

Gelmiş geçmiş en büyük hayali dedektiflerden biri olan Hercule Poirot, 2017 yılında ise deyim yerindeyse altın yılını yaşadı. Bunun nedeni, önemli bir bölümü İstanbul'da geçen Doğu Ekspresi'nde Cinayet romanının yeniden sinemaya uyarlanması. Başrol oyuncular arasında Kenneth Branagh (aynı zamanda filmin yönetmeni), Johnny Depp, Michelle Pfeiffer ve Penelope Cruz bulunuyor. Film o kadar ilgi çekti ki, Kenneth Branagh, Poirot filmlerine devam edeceğini ve Nil'de Ölüm kitabının uyarlanması üzerinde çalıştığını duyurdu. Bakalım Branagh bu yeni filmde, 1978 yılı versiyonundaki Peter Ustinov'dan daha fazla alkış toplayabilecek mi? ■

En iyi dileklerinizi ifade eden Bir Dünya Çiçek var.

TEV Bir Dünya Çiçek projesi sayesinde, davetler artık gençler için eğitim umudu.
tev.org.tr adresine girin, dilediğiniz renkte çiçeği dilediğiniz davete, düğüne ya da
açılışa gönderin, siz de bir gencin eğitim umudu olun.

TÜRK EĞİTİM VAKFI
1967

tev.org.tr | 444 0 838

BİR DÜNYA ÇİÇEK

“DÜNYANIN EN YENİLİKÇİ DİJİTAL BANKASI”

Dünyadaki on binlerce bankayı geride bıraktık ve
Global Finance tarafından “**Dünyanın En Yenilikçi Dijital Bankası**” seçildik.

Sadece Türkiye’ye değil, dünyaya da örnek olan teknolojilerimizle
hayatı kolaylaştırmaya devam edeceğiz.

 YapıKredi

Hizmette sınır yoktur.